Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Совелэй, Министрнүүдэй Совелэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-hээ гарана | № 138 (13627) | 1974 оной июниин 15, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ОГООН ТҮЙМЭРЫЕ“ АРАХА

ублика дотор хабарай тарилга дүүрэнтэжэ байна. ко, корнеплодуул болон овощ тарилга үргэлжэл- hүүлэй мэдээгээр колхоз, совхозуудта 570 мянгаад рта ороohото ургамалнууд, тэрэ тоодо 335 мянгаад шэнинсэ, дүшөөд мянган гектарта кукуруза, 8 гаран гектарта хартаабха болон бусад ургамал- — хамтадаа 663 мянга гаран гектарта таригдан- Энэ жэлэй хабарай тарилга юрэнхы дээрээ түргэ- hайн шанартайгаар үнгэргэгдэhэн байна. Тиигэжэ , совхозуудай механизаторнууд энэ жэлдэ баян абаха хэрэгтээ түрүүшын найдамтай алхам хэбэ

д баян ургасын хуби заяан гансахан энээгээр шиид- эг бэшэ, харин ургамалнуудай хойноhоо хэр зэр- харууhалагдаhанhaa ехээр дулдыдадаг байhаниинь Тиимэhээ республикымнай түрүү ажахынууд, тү- бригада, звенонууд тарилга ба ургасын хойноhоо ха- лга хоёрой хоорондо ехэ забhар гаргадаггүй. Газа- урьhэндэ буртаг ногооной хилгааhан үндэhэнүүдэй олохотой сасуу, тарилгаяа борнойлдог байна. Илан- хартаабхын, кукурузын тарилгые хэдэн удаа бор- одо, hайн гэжэ шэнжэлэгдэнхэй.

лгын ОПХ-гай солото механизатор Иван Ефимович ин ургасаяа саг соонь hайнаар харууhалhанай жэл бүри баян ургаса абана. Энэ жэлдэ тус зве- нд 180 гектарта хартаабха таряад, тэрэнээ нэгэ борнойлоод байна. Ургамалай газарhаа бултайтар нэгэ дахин борнойлоод, удаань ургамалай эшын ха- лан хойно дахин борнойлдог юм. Тиихэдэнь буртаг усадхагдахаhаа гадна, хүрьhэниинь зөөлэржэ үгэ- шуу.

нгын аймагай Хинын совхозой суута кукуруза- Бимба Ринчинович Жамбалов тарилгаяа дүүргэhээр рэнээ борнойлжо ородог гуримтай. Тиигэжэ энэ ойхид жэл бүри баян ургаса абадаг.

асын хойноhоо харууhалха хүдэлмэри Хяагтын ай- «Родина», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Түн- аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта саг соо- адабаритайгаар хэгдэдэг байна. Эдэ ажахынуудта н hүүлээр газараа борнойлхо арга үргэнөөр хэрэг- . Мүн самолёдоор, бусад түхеэрэлгэнүүдээр хоро , буртаг ногоо нилээд ехэ газарта усадхадаг бай- .

лэй жэлнүүдтэ республикын олонхи аймагуудта ндые самолёдоор, бусад түхеэрэлгэнүүдээр сасажа, то ургамалнуудай дайсан — буртаг үбhэ ногооe эдэг болонхой. Үнгэрhэн жэлдэ энэ аргаар 201 гаран гектарай ургаса сэбэрлэгдэhэн байна. Энэ химическэ аргаар 240 мянган гектарай буртаг усадхагдахаар хараалагдана.

эжэ байгша ондо ороohото ургамалнуудай тарил- шөөд процентдэнь хоро хаягдажа, буртаг ногоонhоо эгдэхэ байна. Энэ шухала хүдэлмэрие богони то, эгээл саг соонь хэхэдэ аша үрэ ехэтэй, гекта- 5—2 центнерээр ехэ ургаса абтадаг байhаниинь эли- рян соогуур ургаhан бог ногооной хоёр-гурбан hатай боложо байха үедэ гербицид хоро сасахада . Мүнөө нимэ арга хэрэглэхэ саг тулажа ерэбэ.

хоз, совхозуудта химическэ аргаар таряалангай ногоо усадхаха хүдэлмэридэ хорёод самолет, хозтехника» нэгэдэлэй хоро сасаха 50 агрегат энэ хэрэглэгдэхэ байна. Гадна ажахынуудта гербицид 150 агрегат бии. Хэрбээ энэ ехэ техникые дүү- үсөөрнь хэрэглэбэл, ногоон «түймэр» хүсэдөөр са- а байна.

жэлдэ хабартаа хүйтэн байгаад, тарянай, бусад лнуудай гараса нилээд удаарhан байна. Зүгөөр ногоон ургажал мэдээ. Илангаяа hүүлэй үдэр- ороhон хура бороогой удаа буртаг үбhэ ногоонтой э хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдаха зэргэтэй.

дэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ тарянай, хартаабхын, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса абаха гэhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөн- соходоо, республикымнай колхоз, совхозуудай ме- торнууд, таряашад дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые байна. Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүл- аар энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ оролдолго дажа байнхай. Байгша оной ургасада хэрэглэгдэ- 88 мянган тонно наг шэбхэ, нёдондонойхиhоо 1,5 ехэ минеральна үтэгжүүлгэ хүрьhэндэ оруулагдаа. hарын эхеэр ороhон хура бороо таряалан, сабша- ургаса дээшэлүүлгэдэ ехэ нүлөөтэй байханъ эли- мэhээ мүнөө үедэ ургасада буртаг ногоон, элдэб шумуул хоро хүргэжэ болохо байна.

жэлнүүдтэ олохон ажахынууд ургасын хоротон- нгаяа бог үбhэ ногоонтой тэмсэхэ зохид болзоры- дадаг байhан. Улаан-Үдын аймагай «Пригород- совхоз, Загарайн аймагай Онохойн, Зэдын аймагай ный» совхозууд болон бусад зарим ажахынууд зын, куузикугай, хартаабхын болон огородой эдеэ- гасые буртаг ногоондо даруулжа, нилээд ехэ ур- алдаhан байгаа. Энэ жэлдэшье тус ажахынуудта хоротонтой тэмсэхэ, тарилгаяа хэдэн удаа бор , зуруд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ талаар дутаг- д олон үзэгдэнэ.

ша ондо ургасын хойноhоо харууhалха хэрэгтэ алдуу эндүү гаргажа болохогүй. Тракторна брига- ено бүхэн урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлхын, абаха түсэбөө заабол дүүргэхын түлөө бүхы хэм- баха ушартай. Тиигээл haa, ажахы, аймаг бүхэн, бликамнай бүхыдөө гүрэндэ газар таряалангай н худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатай- бэелүүлхэ, нииты нгээ адууhа малые шэмэтэй hайн ээр хүсэд хангаха аргатай болохо байна бшуу.

таг ногоотой, ургамалнуудай бусад дайсадтай саг hайнаар тэмсэхэ хүдэлмэрие эмхидхэхэ талаар , совхозуудай агрономууд сэхэ харюусалгатай.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ hУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАБА

МОСКВА. (ТАСС). СССР-эй Верховно Советэй Союзай Совелэй депутадта кандидат КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Николай Викторович Подгорнотой Москвагай Ленинградска hунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэд ССР Союзай Ехэ театр соо июниин 13-да уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, партиин Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, ниислэлэй партийна ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд солото хүдэлмэрилэгшэд, наука ба соёлой ажал ябуулагшад hунгалтын урда тээхи суглаанай президиумдэ hуугаа.

Партиин Ленинградска районно комитедэй нэгэдэхи секретарь Ю. И. Репников суглаае нээhэн байна. Партиин табиhан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө ниислэлэй Ленинградска районой ажалшад бүхы москвагайхидтай хамта эдэбхитэйгээр тэмсэнэ гээд тэрэ тэмдэглээ. СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар Ленинградска hунгуулиин округhоо Н. В. Подгорный районой хэдэ хэдэн коллективүүдэй суглаанууд дээрэ дэбжүүлэгдэhэн байна. СССР-эй ба России Федерациин Верховно Советүүдэй депутадаар манай hунгуулиин округhоо hунгагдадаг Н. В. Подгорнын олон удаан жэл соо hунгагшадай ехэ этигэл найдабарииe хүндэтэйгөөр харюулжа байhаарнь бидэнэр омогорхонобди гээд Ю. И. Репников хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай ленинскэ Центральна Комитедэй Политбюрое сугларагшад хүндэлэлэй президиумдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр hунгаhан байна.

Петр Алексеевэй нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэ В. Р. Лебедева — депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — Н. В. Подгорнын ажабайдал, ажалай зам, мүн СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын тушаал даажа байхадаа хэhэн ажал ябуулга тухай хөөрөө. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө hунгалтын үдэр нэгэн hаналтайгаар дуугаа үгэхыень тэрэ уряалаа.

Москвагай вертолет бүтээлгын авиационно институдай кафедрые даагша, профессор И. П. Братухин, Москвагай «Авангард» гэжэ машина бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэн Ю. В. Сербин, 156-дахи hургуулиин багша А. Н. Агапова, СССР-эй Госстройн хоёрдохи проектнэ институдай директор В. М. Косогов уулзалга дээрэ үгэ хэлээ. Болохоёо байhан hунгалтын онсо шэнжэ гэхэдэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй хүсэтэ нүлөөн доро ороной ниитэ-политическэ ажабайдалай хүгжэжэ байhан оршон байдалда hунгалта болохонь гээд үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ. Бүхы hунгагшадта, Советскэ Союзай эрхэтэдтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалга совет хүнүүдээр халуунаар угтагдаhан байна. Ороной гүрэнэй засагай дээдэ органой урда тээхи hунгалтын болоhонhоо хойшонхи үе соо парти ба арадай хэhэн ажалай үрэ дүнгүүд энэ политическэ шухала документ соо ёhотойл hайнаар сэгнэгдэhэн, мүн КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгээр амжагдаhан түүхэтэ туйлалтанууд үнэмшэсэтэйгөөр элишэлэн харуулагдаhан, коммунис байгуулалтын ойрын зорилгонууд хараалагдаhан байна.

Гүрэнэй засагай дээдэ органой депутадта өөhэдынгөө түрүүшын кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые нэрлэhэн байна. Энэ хадаа партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй дотоодын ба гадаадын сэсэн мэргэн политикые совет хүнүүдэй ехээр hайшаадаг байhанай гэршэ болоно гээд үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Н. В. Подгорнын үгэ хэлэхэдэ, зал соо hуугшад тэрэниие халуунаар угтаа. СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар парти ба гүрэнэй бусад кандидадуудтай хамта өөрыень дэбжүүлhэн бүхы hунгагшадта тэрэ халуун баясхалан хүргөө, үзүүлэгдэhэн этигэл найдабарииe харюулхын тулада бүхы ажал ябуулгаяа хэхэдээ эрмэлзэхэб, арадай депутадай дээдэ үүргые дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ болон дүй дүршэлөө саашадань зорюулхаб, манай ленинскэ партиин хэрэгэй түлөө тэмсэхэб гээд найдуулаа.

Мүнөөнэй hунгуулиин кампани hунгалтануудай хоорондохи үе соо гүрэнэй органуудай хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэридые дүүргэхэ талаар парти ба гүрэнэй хэhэн ажал ябуулгын үрэ дүнгүүдые гаргалга болоно гээд депутадта кандидат хэлээ. hунгалта хадаа социализмын туйлалтануудай, совет демократиин булюу hайн байлгын харалга, партиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Политбюрогой үрэ ехэтэй, бодото ажал ябуулгые бүгэдэ арадай hайшаалгын үнэмшэсэтэй гэршэ болоно.

Н. В. Подгорный иигэжэ онсолон тэмдэглээ: партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, коммунис байгуулалтада, эб найрамдалай ленинскэ программа бэелүүлгэдэ манай орон hүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа ехэ амжалтануудые туйлаа. Социализм хадаа түүхэтэ үүсхэлые өөрынгөө гарта бүхөөр барижа ябана. Имагтал коммунис шэнэдхэлгэнүүдые хүн түрэлтэнэй бодото түүхэнь болоно гэжэ мүнөөнэй олониитын хүгжэлтын бүхы дүршэл гэршэлэн харуулна.

1974 июниин 16 1974 ВОСКРЕСЕНИ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТДЭ hунгалта

hУНГАГШЫН ҮГЭ

ЖАРГАЛТАЙ, АМГАЛАН АЖАБАЙДАЛАЙНГАА ТҮЛӨӨ ДУУГАА ҮГЭХЭБ

Би арба юhэтэй болоод ябанаб. Мүнөө Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай биолого-химическэ факультедэй нэгэдэхи курс дүүргэжэ байнаб. 1973 ондо Улаан Үдын 19-дэхи дунда hургуули дүүргээд байхадаа, хаана ошожо hураха тухайгаа үни бодоогүй hэм.

hургуулида hуража байхадаа биологи, химидэ тон дуратай байгаа бшууб. Манай багша Любовь Борисовна Якушевич энэ предмедүүдые hонирхолтойгоор, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр заадаг hэн. Тиимэhээ институдта орохоёо үни шиидэнхэй байгааб. Шалгалтануудаа «4», «5» дээрэ тушаагаад, институдта ороходоо ехэл баярлаа бэлэйб.

Гансал социалис орон соо эрдэмэй орьёл үндэрые дабаха арга боломжо залуу зондо үгтэдэг гээшэ. Манай эхэ эсэгэнэрэй, аха эгэшэнэрэй тэмсэжэ байгуулhан энэ hайхан ажабайдалай, манай жаргалта залуу наhанай түлөө парти, правительстводоо үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэб.

Нёдондо зун би түрүүшынхиеэ hунгааб. ЛВРЗ-гэй модельно цехэй дархан И. Н. Лисов, вагонуудай мөөрнүүдые заhадаг цехэй электрик Л. Н. Горбушина гэгшэдэй түлөө дуугаа үгэхэдөө, ёhотой совет эрхэтэн болоhоноо элеэр ойлгоо hэм.

Мүнөө манай засаг түрын дээдэ органдо арад зоной дэбжүүлhэн кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэ болоод байхадаа, совет ороной залуу үетэндэ хэдыг шэнээн ехэ эрхын үгтэдэг байhыень тон hайнаар ойлгожо байнаб.

Тиимэhээ бидэ, залуушуул тон hайнаар hураханаа гадна, арад зондоо туhатай ябахые хододоо оролдохо ёhотойбди. Би мүнөө ганса эрхим гэhэн сэгнэлтэнүүд дээрэ hуража ябанаб. Мүн hуралсалайнгаа группа соо политкружогой хэшээлнүүдые үнгэргэнэб. Партиин ЦК-гай Пленумүүдэй, ВЛКСМ-эй XVII съездын материалнуудые hүүлшынгээ хэшээлнүүд дээрэ үзөөбди.

СССР-эй Верховно Советдые hунгаха үдэрые угтуулан хөөрэлдөө үнгэргөөбди. Совет Конституциие шудалжа, арадай кандидадуудай ажалай намтартай танилсаабди. Мүн агитаторнуудай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанабди.

Мүнөө үедэ зунайнгаа шалгалтануудые тушаажа байнаб. hая биологиёо эрхимээр тушаагаад, удаадахи шалгалтадаа бэлдэнэб.

Минии эхэ, эсэгэмни Улаан-Үдэдөө ажаллана. Эсэгэмни «Росбакалея» гэжэ организацида прорабаар, эхэмни эдеэ шанагшаар столоводо хүдэлдэг юм.

Минии эсэгэ Александр Петрович Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, хархис фашис булимтарагшадые бута сохилсоо hэн. Орден, медальнуудаар шагнагдаhан запасай лейтенант. Тиимэhээ энэ ажабайдалаймни түлөө минии эсэгэ фронт дээрэ шуhаа адхаhан, эжымни ара талада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаhан байна бшуу.

Харин би энээниень харюулхын тулада тон hайнаар hуража, эрхим мэргэжэлтэн болоод, үхибүүдые өөрынгөө эрдэмдэ hургаха нангин зорилготойб. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ байhандаа бата этигэнэб. Юуб гэхэдэ, манай парти, правительство маанарта, студентнэртэ, хэды шэнээн ехэ анхарал хандуулна гээшэб! Жэшээ болгон хэлэхэдэ, манай абадаг стипенди хэлэшэгүйгөөр дээшэлээ ха юм. Урдань хорин найман түхэриг абадаг байhан haa, бидэнэр дүшэн түхэриг абанабди. Харин би эрхимээр hураhанайнгаа түлөө дээшэлүүлэгдэhэн стипенди абадагби.

Мүн институдтамнай мүнөөнэй эрилтэдэ дүүрэнээр харюусаhан, түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан лабораторинууд, hуралсалай кабинедүүд олон. Эрдэм наукын hүүлэй туйлалтануудтай сэхэ танилсажа, научна шэнжэлгын хүдэлмэри хэхэ арга боломжо манда бии гээшэл.

Эрхим бэлдэлгэтэй багшанар, докторнууд, кандидадууд, профессорнууд манда заана.

Июниин 16-най үдэр СССР-эй Верховно Советэй депутадта арад зоной дэбжүүлhэн кандидадуудай: авиационно заводой директор нүхэр С. И. Исаевай, локомотив-вагон заhабарилгын заводой электрослесарьнүүдэй бригадые даагша Е. М. Мацуковой, РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Ясновой түлөө дуугаа үгэхэдөө, манай совет арадай, парти, правительствынгаа ябуулжа байhан эб найрамдалай политикын, зол жаргалта ажабайдалайнгаа түлөө дуугаа үгэхэб. Эдэ бүгэдэ манай ажаhуудалые hайжарулха, совет ороноо бүри баяжуулха хэрэгтэ хабаатай гээшэл.

О. СОЛОВЬЕВА,
Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай нэгэдэхи курсын студент.

Мүльhэтэ далай шадар газ сорголон хаяба

Баруун Сибирьтэ 125-дахи байгаалиин түлэшын ашагта малтамал Тюменскэ областиин хойто захада нээгдэбэ. Ямалай хахад арал дээрэ, Хойто Мүльhэтэ далайн эрьедэ 1600 метр гүнзэгыhөө газ сорголон хаяба. Карска далайда шудхадаг Харасавэй багахан голой нэрээр энэ ашагта малтамалтай газар нэрлэгдээ. Хойто Мүльhэтэ далайн эрье шадар түрүүлэн хэгдэhэн бэдэрэлгэнүүд Ямалай хахад аралай, Карска далай шадархи районой газай, нефтиин ехэ баялигтай байhыень элирхэйлэн харуулба.

Карска геолого-бэдэрэлгын тусхай экспедици Харасавэйскэ ашагта малтамалтай газарые үргэнөөр шэнжэлнэ. Тюмениин геологууд областиин хойто захада бэдэрэлгын хүдэлмэри улам үргэдхэжэ байна. Хоёр хахад километр гүнзэгыдэ үрэмдэлгэнүүдые хэхэдэ, газай баялиг үшөө олдохо байха гэжэ эрдэмтэд, геологууд этигэн найдана.

Станислав МАЛЬЦЕВ,
АПН-эй корреспондент.

ТАСС
ШЭНЭ hОНИН

ҮБhЭ ХУРЯАЛГЫН ЯБАСА

Ороной нуга сабшалан дээрэ эршэтэ ажал бурьялна. Олон мянгаад агрегат ажаллана. Хабарай оройтоhон дээрэhээ тэжээл бэлдэлгын болзорой хойшо татагдаhандаа малшад, таряашад шармайн хүдэлнэ.

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёhoop, июниин 10-най байдалаар ороной колхоз, совхозуудта 4123,5 мянган гектар дээрэhээ ногоон сабшагдаад байна.

Сабшалга ба хуряалгые жэгдэ hайнаар ябуулхые механизаторнууд оролдоно. Фермэнүүд шадар 1579,9 мянган тонно үбhэн бэлдэгдээ, 3911,8 мянган тонно сенаж дарагдаа.

Витаминта үбhэнэй гурил бэлдэжэ байhан агрегадууд амжалтатай hайнаар ажаллана. Эдэнэр 208,9 мянган тонно үбhэнэй гурил бэлдээ.

(ТАСС-ай корр.).

УЛАСХООРОНДЫН КОНКУРСЫН ГУРБАДАХИ ҮДЭР

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурс Москвада гурбадахи үдэрөө үргэлжэлбэ. Дэлхэйн олон оронуудай түлөөлэгшэд — дуушад, хүгжэмшэд репетиционно классууд соо, концертын залнууд соо бэлиг шадабаряа харуулна. Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Д. Шостакович залуу хүгжэмшэдтэ хандан, иигэжэ хэлэhэн байна: «Уласхоорондын табадахи конкурс ородой агууехэ композиторай зохёолнуудые оюун бэлигтэйгээр гүйсэдхэлгын харалга болог лэ. Бидэнэй омогорхомо шэнэ нэрэнүүд тодорог лэ, энэ мүрысөөндэ хүгжэм илалта туйлаг лэ!»

Шэнэ шэнэ оронууд Москвада үнгэргэгдэдэг харалгада хабаадана. Египедэй Араб Республикын, Австралиин, Иранай түлөөлэгшэдэй искусстватай хүн зон танилсана. США-гай түлөөлэгшэд Москвадахи уласхоорондын конкурсдо үнинэй хабаададаг юм. Мүнөө 55 хүниие эльгээгээ.

Энэ үдэр Японой, Болгариин, Венгриин түлөөлэгшэд бэлиг шадабаряа харуулба.

(ТАСС-ай корр.).

«Космос-659» ниидхүүлэгдэбэ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-659» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1974 оной июниин 13-да Советскэ Союзhaa табигдаба. Замбуулинай дайда шэнжэлгые үргэлжэлүүлхэ научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Хэмэл одон дээрэхи аппаратура гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээсэлнүүд залан жолоодолгын тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуевай буулгаhан зураг дээрэ — дүрбэдэхи разрядай электро-гагнууршан Михаил Шонтонович Очиров. «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан энэ нүхэрнай ажалдаа дүй дүршэлтэй болоhон, хододоо ажалай амжалта туйладаг. Тэрэ Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын капитальна барилгын таhагта ажаллана.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮДЭЭР УГТАХАБДИ

Совет гүрэнэйнгөө улам hалбаран хүгжэжэ байхын түлөө дуугаа үгэхэ үдэрнай хоног үнгэрхэ бүри улам дүтэлжэ байна. СССР-эй Верховно Советдые hунгаха үдэрые габшагай ажалай амжалтаар угтахын тула манай Хэжэнгын совхозой отделени, механизаторнуудай, хонишодой бригада, hү hаалиин фермэнүүдэй коллектив бүхэн оролдоно. Совхозой хүдэлмэришэд «Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар ажаллаха» гэhэн уряа доро хүдэлхэдөө, абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор болзорhоонь урид дүүргэхые эрмэлзэнэ.

hунгагшадта, бүхы совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгатай холын зуhаланда ажаhуудаг малшадаа танилсуулаабди. Энэ шухала хэрэгтэ дүршэлтэй агитаторнууд, политинформаторнууд табигдаа. Эдэ нүхэднай үнгэрhэн дүрбэн жэлэй туршада болоhон хубилалтанууд, саашанхи зорилгонууд тушаа хүнүүдтэй зохидоор хөөрэлдэhэн байха юм. Политинформаторнууд Б. Ц. Намдыков, Б. Д. Дугаров, Б. Ц. Цыдыпов, Д. З. Цыренжапова, П. Я. Яковлева, Б-Д. Ц. Цыренов гэгшэд малшадайнгаа дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө, энэ хугасаада ажахыда болоhон хубилалтанууд тухай материалнуудые зүбөөр хэрэглэжэ шадаа.

Механизаторнуудай үдэр, hүнигүй ажаллаха харюусалгатай хаhа — хабарай тарилга хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдэбэ. Тракторно-таряан ажалай бригаданууд энэ шухала хүдэлмэрээ богонихон болзорто эрхим hайн шанартайгаар хэжэ шадаа. Хабарай тарилгада эрхим hайнаар ажаллаhан механизаторнуудые эндэ нэрлэмээр. Бригаданууд соohоо нэгэдэхи отделениин Даша Намсараевич Цынгуевай даадаг коллектив нэгэдэхи hуурида гаража, «Весна» телевизорээр шагнагдаа. Ажал хэрэгээ hайн мэдэхэ, дүй дүршэлтэй механизаторнууд эндэ яhала олон. Эндэхи залуу механизатор Бато-Жаргал Ямпиловай даадаг агрегат үдэрэй туршада 30 гектарта тарилга хэхэ түсэбтэй байбал, даабаряа 7 гектараар үлүүлжэ, совхоз соогоо эрхимлээ. Тус агрегадай гэшүүд майн 14-hөө 20 болотор обёос тариха хүдэлмэридэ ажаллахадаа, онсо шалгаржа, ажахы соогоо түрүүлhэн юм. Ушхайтын отделениин бэрхэ механизаторнуудай нэгэн Цыбан-Чимит Цымпиловэй даадаг агрегат халаан бүриингөө даабарие 125—130 процент дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ илагшадай тоодо ороhон. КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Баир Чимитдоржиев тарилгада онсо шалгараа.

Газар элдүүрилхэ хүдэлмэридэ коммунист Цыденбал Дамбаев, Дондок Дугаров, Цыбик Самжимитыпов, Владимир Мархасаев гэгшэд долоон хоногой туршада тус бүридөө 61—57 гектар хахалжа, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоодо ябаа.

Энэ жэлэймнай хабар hалхитай хүйтэн байжа, малшадыемнай нилээд тухашаруулаа. Үбhэ тэжээлэй хоморшог болоhон эгээл энэ үе малшадай тон харюусалгатай хаhын нэгэн болодог шуу. Гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулhан адууhа малаа, абаhан түл түрэсэеэ бүтэн бүринөөр хүхэ ногоон дээрэ гаргахын тула малшан бүхэн оролдоhон, хаба шадалаа гаргаhан байна.

Манай Хэжэнгын совхозой хонишод абаhан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, хэлэhэн үгэеэ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула ехэ ажал бүтээгээ. hаянай байдалаар манда 10.427 хурьган абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриhөө 86,8 хурьган болоно. Хонишодой олохон бригада түл абаха хаhадаа бэлэдхэлтэй орожо шадаа. Ахалагша хонишод Бадма Эжинов, Пунцыкцырен Бальчиндоржиев гэгшэд тус бүридөө зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаад, тэдэнээ hайнаар түлжүүлжэ байнхай. Дүй дүршэлтэй хонишод Демид Феофанович Яковлев, Бадма-Цыбик Аюшеев гэгшэд зуутанай тоодо hаядаа орохонь. Октябриин Революциин ордено хонишон Шоён Найданович Намжилов зуун эхэ хонин бүриhөө 103,4 хурьга абаад, ажахы соогоо түрүүлнэ.

Хэжэ байhан ажалаа hайн мэдэхэ hаалишадшье манда олон. «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено hаалишан Цырма Чимитова табан hарын туршада харууhалжа байhан үнеэн бүриhөө 1.259 килограмм hү hаажа, социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ. hаалишад Валентина Яковлева, Будаханда Жалсанова болон бусад hара бүриингөө даабарие амжалтатайгаар дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө ёhотой жэшээ харуулна. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, hү абалгаяа 650 центнерээр гүрэндэ худалдалгаяа 708 центнерээр ехэ болгообди.

Манай Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэд СССР-эй Верховно Советэй hунгалтын үдэрые ажалай амжалтаар угтажа, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа нэгэ хүн шэнгеэр үгэхөөр бэлэн.

Г. БАЛЬЖИРОВ,
совхозой парткомой секретарь.

БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМ БА БУРЯАД ОРОНОЙ ХОЙТО ЗҮГ

Мүнөө үеын эгээл асари ехэ барилгануудай нэгэн болохо Байгал-Амарай түмэр харгын барилга эхилбэ. Энэ харгы бүхы Зүүн Сибирь болон Алас-Дурные һэтэ зурын гараха юм. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев шэнэ газар ашаглалгын 20 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Алма-Атада болоһон баяр ёһололой заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, харгын удха шанар тухай тэмдэглээ һэн.

«Байгаалиин барагдашагүй ехэ баялигтай Сибириин дайдын дундуур зурыха энэ түмэр замай барилга промышленна шэнэ ехэ район байгуулха арга олгоно; тэрэ зам зубшаад тосхонууд, городууд, промышленна предприяти ба руднигууд баригдаха, мүн шэнэ газаршье хахалагдажа, хүдөө ажахын хэрэглэмжэдэ үгтэхэ ха юм» гэжэ Л. И. Брежнев хэлэһэн байна.

Магистраль Эрхүүгэй областиин Усть-Кутһаа эхи абажа, республикымнай Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудаар гараха юм. Буряадай газар дайдаар зурын гараха харгын утань 500 километрһээ үлүүтэй байха. Энэ харгы Дээдэ-Ангара, Муя голнуудые зубшаад, Шэтын областиин Удоканай зэдэй нөөсын район хүрэхэ, тиигээд Амарай областиин Тындинск тосхонние, Комсомольск-на-Амуре городые дайраад, Номгон далайн эрье тулаха юм.

Республикымнай ойроо хүргөөгүй, хүгжэжэ эхилээгүй хойто зүгэй дайдаар түмэр замай шэнэ харгы баригдахань. Энэ район республикымнай газар дайдын 38,2 процентын хуби эзэлдэгшье һаа, мүнөө хүрэтэр бүхэли жэлэй туршада хэрэглэгдэхэ һайн харгы үгы байһаар. Ойро зуурал — зундаа уһан замаар, үбэлдөө автомобильна транспортаар ябажа болоно. Ганса агаарай транспорт бүхэли жэлэй холбооной үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Эндэ промышленна нэгэшье томо предприяти баригдаагүй. Харин республикымнай хойто зүг индустриальна хүгжэлтын ехэ арга боломжонуудтай, шухала ашагта малтамалнуудтай. Эндэхи газар дайдада минеральна, ашагта малтамалнуудай ехэ хэбтэшэ бии. Тэдэнэй зарим, нэрлэбэл, хризотил-асбест, полиметаллическа руда, никель, модон хадаа союзна ехэ удха шанартай гэжэ элирүүлэгдэнхэй.

Байгша ондо баригдажа эхилһэн БАМ хойто зүгые индустриальна талаарнь хүгжөөхэ ехэ арга боломжо нээжэ үгэнэ. Барилгын индустриин үндэһэ һуури байгуулагдаха. барилгын материалнуудай нөөсэ хэбтэшэ ашаглагдажа эхилхэ юм. Харгы, мүн һуурин тосхонууд. бусад объектнүүдые барилгада хэрэглэгдэхэ модон отологдожо захалхань.

Баргажанай губиһаа Дээдэ-Ангарай хонхор хүрэхэ автомобильна харгы барилгын удха шанар ехэ юм. Юуб гэхэдэ, Хойто-Байгалай аймаг республикынгаа түбэй, мүн урда аймагуудтай бүхэли жэлэй туршада найдамтай һайн зам харилсаатай болохо ха юм. Автомобильна шэнэ харгыгаар БАМ-ай барилгада хэрэгтэй материал, хэрэгсэлнүүд, эдеэ хоол, хубсаһа хунар зөөгдэхэ. Райондо хэрэглэгдэхэ материал, түхеэрэлгэ Байгалай уһан замаар эндэ хүргэгдэхэ байна.

Транссибириин түмэр харгые республикын хойто зүгтэй холбоһон транспортна найдамтай һайн холбоон ушөө юундэ шухалаб гэхэдэ, 3.200 километртэ татагдаха Байгал-Амарай магистралиин эгээл хүшэр, бэрхэшээлтэй участогынь республикымнай газар дайдаар гараха юм. Зэрлиг тайга, хэзээдэшье гэдэдэггүй газарай хүрьһэн, тогтууригүй сейсмическэ «байгаали», намаг налхи — эдэ бүгэдэ бэрхэшээлнүүд нилээд тойбо татаха.

Манай орон дотор эгээл ута туннель энэ харгы дээрэ бии болохо гэбэл, ямар ехэ ажалай хүлеэжэ байһаниинь эли болоно бэшэ гү? Тиимэһээ манай республикын газар дайдаар гараха харгын хэр түргэнөөр. һайнаар баригдаһанһаа БАМ-ай бүхы барилгын болзор дүлдыдаха байна. Габшагай гэжэ соносхогдоһон асари ехэ энэ харгы барилгада бүхы аргаар туһалха гээшэ республикымнай бүхы ажалшадай шухала зорилго гэжэ тоологдохо ёһотой.

Хойто-Байгалай аймагай газар дайдаар татагдаха түмэр харгы полиметаллическа рудагай Холоднинска, Чайска никель — зэдэй, Намаминска зэдэй, алюминиин, апатидай, графидай, титаново рудагай болон бусад ашагта малтамалнуудай нөөсэнүүдтэ дүтөөр гараха. БАМ-ай баригдахада, горно- шанаржуулгын томо комбинануудые, нэн түрүүн Холоднинска полиметаллическа руда хэрэглэхэ комбинат бодхохо арга олгогдохо байна. Рудагай нөөсэ хэрэглэхэһээ гадна, Дээдэ-Ангарай, Муйска хонхорой ой модо отолжо болохо. Эндэ жэлдээ 600—800 мянган кубометр модон бэлэдхэгдэхэ юм.

Витим голой шадархи баян ой тайгын модо бэлэдхэхэ зорилгоор Витимэй ой модоной-промышленна комплекс байгуулагдахаар хараалагдана. Бэлэдхэгдэһэн модон химическэ, механическа аргаар хүсэд болбосоруулагдаха, үлэгдэл, хаядаһагүйгөөр хэрэглэгдэхэ.

Эндэхи ой тайгын модоной 30 процентнь шэнэһэн юм. Проектнэ болон научно-шэнжэлгын институдуудай шэнжэлгэ хэжэ тодорхойлһоной ёһоор, жэл бүхэндэ дунда зэргээр 3.600 кубометр модо бэлэдхэжэ байгаа һаа, эндэхи нөөсэ 83 жэлэй хугасаада хүрэхөөр багсаагдана. Витимэй ой модоной промышленна комплекс целлюлозно-саарһанай болон гидролизно, модо, шпала хюреөдэхэ, модо-зомгооһоной плитэ хэхэ үйлэдбэринүүдтэй байха юм. Модо хюреөдэлгын, модо болбосоруулгын хаядаһа хэрэглэжэ, тэжээлэй дрожжи буйлуулха үйлэдбэри байгуулжа болохо.

Муйска губяар зурын гараха Байгал-Амарай магистраль хадаа горнорудна ба ой модо болбосоруулха шэглэлтэй промышленна томо комплекс байгуулха арга олгоно. Эдэ предприятинуудай һаадгүйгөөр хүдэлхын тула тэдэниие хангаха бусад эмхи, организацинууд байгуулагдаха болоно.

Баригдахаар хараалагдаһан промышленна узелые электрын элшэ хүсөөр хангахын тула энергетическэ өөрын бааза байгуулха шухала. Электростанцинуудые Витим гол дээрэ (Мокско ГЭС), али Ципа гол дээрэ хэдэн гидроэлектростанци барижа болохо. Муйска промышленна комплексые Удоканска промышленна комплекстой ерээдүй сагта холбохо арга бии.

БАМ-ай барилга оронноймнай арадай ажахыда ехэ удха шанартай. Молодёжнын хризотил-асбестын хэбтэшэ арадай ажахын аша туһада зорюулхын тула эндэ бүхэсоюзна удха шанартай бааза байгуулагдахаар хараалагдана. Ерээдүйн сагта баригдаха горно-шанаржуулгын томо комбинат хэдэн миллион тонно асбестын руда болбосоруулжа, 350—400 мянган тонный элдэб сортын асбест үйлэдбэрилхэ юм.

Байгал-Амарай магистралиин баригдахада, Транссибирскэ түмэр харгы болон БАМ-ай хоорондохи газар дайдын байгаалиин баялигуудые хэрэглэжэ болохо. Тиихын тула меридиональна транспортна холбоон, түрүүшын ээлжээндэ Дээдэ-Ангарай болон Баргажанай губи холбохо автомобильна харгы, Багдарин-Молодёжно гэһэн автохаргы баригдахаар багсаагдана. Тиихэдэл БАМ болон Транссибирскэ түмэр харгынуудай хоорондохи 500 километрын газар дайда, тэрэнэй ашагта малтамалнууд, ой модон ашаглагдажа эхилхэ юм.

Тиигэжэ ерэхэ, арбадахи табан жэлдэ Яруунын аймагта Озерно промышленна томо комплекс байгуулагдаха. Горно-шанаржуулгын ехэ комбинадһаа гадна, серно-кислотно, суперфосфатна заводууд баригдахаар түсэблэгдэжэ байна. Суперфосфатна завод Ошурковай хэбтэшэ ашаглан хүдэлхэ Забайкалиин апатитова комбинадай апатитова концентрат хэрэглэхэ юм. Гадна Озерно комплекс модо болбосоруулгын, хангалгын хэдэн предприятинуудтай байха. Тиигэжэ ерээдүйн сагта, ойрын арбан жэлэй хугасаада эндэмнай шэнэ город урган бодожо болохо ха юм.

Транспортна харгынуудай баригдахатай хамта эндэ амарагтын газарнуудые, аяншалгын баазануудые байгуулха эрхэ байдал хангагдаха. Хойто зүгэй Байгалай шадархи дайда хүнүүдэй бэеэ эмшэлүүлгэдэ таарамжатай уһаар, аршаан булагуудаар элбэг. Хакусы, Иркана, Котельниково мыс гэхэ мэтые тэдэнэй дундаһаа нэрлэмээр. Мүн Баргажанай таладахи шухаг халуун булагуудай дэргэдэ эмшэлэлгын газар байгуулха арга олдоно гээшэ.

XX зуун жэлэй асари томо, мүн комсомол-залуушуулай габшагай барилга гэжэ нэрлэгдэһэн Байгал-Амарай магистраль оронноймнай Зүүн зүгые, Алас-Дурные хүгжөөхэ, танигдашагүй болгохо хэрэгтэ туйлай ехэ үүргэ дүүргэхэ гээшэ. Промышленна томо предприятинуудай баригдахада, эндэ ажаһуугшадай тоо олошорхо, шэнэ тосхон, городууд урган бодохо. Манайшье республикын хойто зүг үндэһөөрөө хубилха жэшээтэй. Нишэ олон хүнүүд нүүн ерэжэ, ажаһуугшадайнь тоо мүнөө үеынхиһөө хэды дахин олошорхоор багсаагдана.

Энээниие хараада абажа, олон асуудал шиидхэхэ эрилтэ табигдана. Тэдэнэй нэгэ шухалань гэхэдэ, һайн эдеэ хоолоор хангаха өөрын бааза байгуулха зорилго болоно. Тиимэһээ байгаалиин шэрүүн эрхэ байдалтай нютагта хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ бэлэн бэшэ зорилгые арадай ажахы болон наука шиидхэхэ ёһотой гээшэ. Хада уулануд хоорондохи Дээдэ-Ангарай ба Муйска хонхорто хүдөө ажахын үйлэдбэри ашаг ехэтэйгээр эрхилжэ болохоор. Харин зарим тэды капитальна һомололго гаргашалха хэрэгтэй. Халуун булагуудаар элбэг энэ нютагта теплично-парнигай ажахы байгуулжа, овощ ургуулхада яһала таарамжатай. Эдэ бүгэдые шэнжэлхэ, хүдөө ажахын ямар һалбари хүгжөөхэдэ байгаалиин зохид арга боломжонууд бииб гэжэ тодорхойлхо хэрэгтэй.

Байгал-Амарай магистралиин республикымнай экономико-хүгжөөхэ хэрэгтэ дүүргэхэ үүргэнь айхабтар ехэ. Нойрсожо байгаа ой тайга, ашаглагдаагүй газар дайда, эндэхи байгаалиин баялигууд арад зоной аша туһада зорюулагдажа эхилхэнь. Буряадай АССР-эй хойто хизаар Эхэ орондоо шухала хэрэгтэй промышленна продукци үйлэдбэрилэн үгэдэг, союзна ехэ удха шанартай, тусхай шэглэлтэй промышленна томо район ойрын сагта болохонь гээшэ. Болбосон түхэлтэй станци, һуурин тосхонууд, хожомоо томо городууд БАМ-ые зубшан үндын бодохо байна.

Б. РАДНАЕВ,
географиин эрдэмэй кандидат.

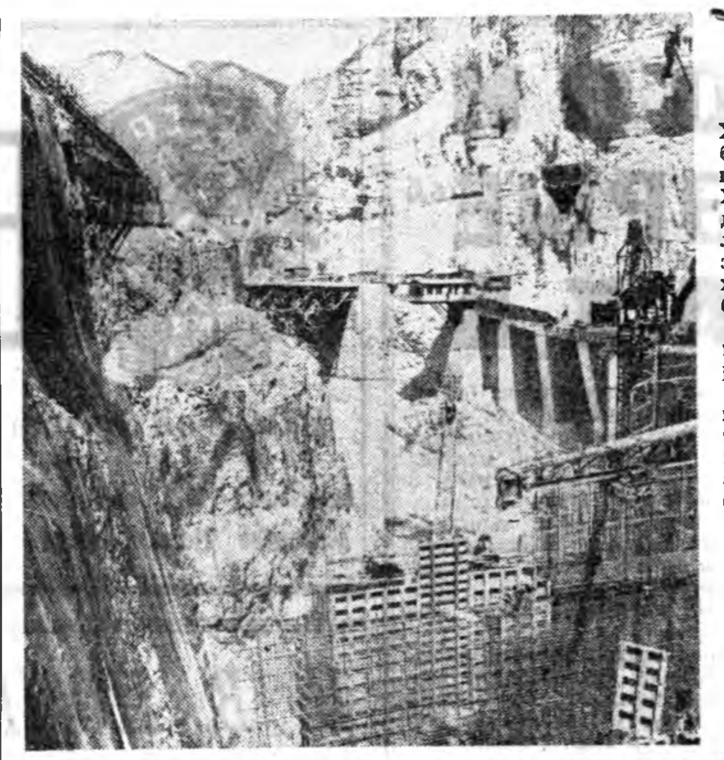
АМАРАЙ ОБЛАСТЬ. Комсомолой Бүхэсоюзна габшагай барилга болоһон Байгал-Амарай түмэр зам оронной арадай ажахыда айхабтар ехэ удха шанартай. 3200 километр ута зайда һунаһан энэ харгы байгаалиин гайхамшаг баялигуудые ашаглаха промышленна томо район байгуулха, шэнэ город болон тосхонуудые бодхоохо арга олгохо.

Барилгашад буртаг тайга, хада хэбсагай, уһа намаг дабажа, бэрхэшээлтэ хүшэр километрнүүдые гаталха ёһотой. Тиин трасса дээрэ 180 түхеэрэлгэнүүдые бариха хэрэгтэй. Мүнөө БАМ станциһаа 66-дахи километртэ түмэр зам табигдажа байнхай, 68 хүүргэ баригдаа, барилгашадай байха олон мянган дүрбэлжэн метр талматай байрын гэрнүүд, столово, магазинууд, хүүгэдэй саадууд, һургуулинууд бодхоогдоо.

Энэ жэлдэ бамайхнд 132 километр хүрэтэр түмэр харгы табиха уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: замай дошодо адхагдаха шорой малталга.

ТАСС-ай фотохронико.

ОРОНОЙ ГАБШАГАЙ БАРИЛГА ДЭЭРЭ

ДАГЕСТАНАЙ АССР...
Хадын уйтан хабшалда ех...
барилгын абяа шэмээн үдэр...
шье, һүншье замханагүй.
Хадаһаа эхитэй харьяа...
дошхон Сулак голые хазаа...
лахын тулада Советскэ Со...
зай бүхы газар нютагууда...
хүнүүд энэ нютагта ерэ...
байна.

Хойто Кавказда эгээн т...
мо Чиркейскэ ГЭС эндэ б...
ригдана.

Үдэр ерэхэ бүри Сулак
гол дээрэхи барилга эршэ...
түргэдхэнэ. Үндэр бет...
хаалта тобойн бодоо, гидр...
агрегадууд хабсаргагда...
байна.

Түрүүшын агрегадые ...
оной ноябриин 7 болото...
ашаглалгада тушааха гэж...
шиндэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гидро-
электростанциин армаг ...
саргалга.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАБАН ЖЭЛДЭ — ГАБШАГАЙ АЖАЛАА!

Комсомолой ажабайдал

ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ залуу үетэн ба научно-техническэ дэбжэлтэ гэһэн асуудал үргэнөөр хэлсэгдээ һэн.

Научно-техническэ дэбжэлтэ манай ажабайдалай, манай үеын таһаршагүй хуби болоо. Тиимэһээ залуу үетэн энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсохо ёһотой. Энээнһээ уламжалан комсомолой комитедүүдэй урда XVII съездын табиһан зорилго тобойн гаража ерэнэ.

Манай Улаан-Үдэ хотын комсомолшууд болон залуушуулай научно-техническэ дэбжэлтэдэ хэр зэргэ эдэбхитэйгээр оролсодог байһан тухайнь энэ статья соо богонихоноор хэлэе.

Улаан-Үдын городской комсомолой организаци манай республикын тон томо организаци болоно. Тиимэһээ залуушуулай табан жэлэй жасада оруулһан хубита горитой байха.

Хотын комсомолой организацинуудай дунда социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Энэ мүрысөөнэй манлайда прибор бүтээлгын, авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын, «Электромашина» заводуудай, нарин сэмбын, ноохо угаалгын фабрикануудай, локомотивна депогой комсомолой организацинууд ябана.

Комсомолшууд болон залуушуулай туйлаһан ажалай үндэр амжалта ямар юумэнһээ дулдыданаб гэжэ харахада нимэ. Нэн түрүүн залуушуулай коллективүүдэй гэшүүн бүхэн харюусалга, оролдолго ехэтэйгээр өөрынгөө даажа байһан ажалда хандажа, мэргэжэлээ улам бүри дээшэлүүлхые оролдоно. Мүн эрдэм техникын һүүлэй үеын туйлалтануудые, ажалай түрүү онол аргануудые хүдэлмэридөө хэрэглэнэ, ажалаа хүнгэдхэн, бүтээсэ ехэтэй болгохын тулада бэдэрэлгэ хэнэ, нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэдөөр элирүүлэн элсүүлнэ.

«Түсэбтэ табан жэлдэ — залуушуулай габшагай ажал, мэргэжэл шадабари, бэдэрэлгэ!» гэһэн уряа доро хотын предприятинуудта, барилгануудта, транспортда, худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха эмхи зургаануудта 40 мянга гаран комсомолшууд болон залуушуул мүрысэнэ.

Олохон комсомол-залуушуулай коллективүүд түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, авиационно заводой Олег Кудряшовой бригада «Табан жэлые — 3,5 жэл соо» гэһэн уряа гаргаа һэн. Энээниинь заводой бусадшье бригаданууд дэмжэһэн байна. Мүнөө Олегэй бригада 1975 оной декабрь һарын тоосоондо оронхой. Энэ заводой Михаил Калашниковай бригада 1975 оной августын тоосоогоор ажаллана.

Мүнөө үеын научно-техническэ дэбжэлтэ хүдэлмэришэдые бэлдэхэ хэрэгтэ шэнэ эрилтэнүүдые табина гээшэ. Тиимэһээ һайн бэлдэлгэтэй, мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэдые бэлдэхэ хэрэгтэ манай горком, райкомууд горитой анхарал хандуулна. Хотын комсомолой организацинууд профессионально-техническэ училищинуудта залуушуулые һургаха, дунда һургуулида һуража байһан үхибүүдтэ мэргэжэлээ шэлэхэдэнь туһалха талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулна.

Мүн предприятида һая хүдэлхэеэ ерэһэн залуушуултай ябуулагдадаг хүдэлмэриин онол аргануд олон ондоо болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хотын олохон промышленна предприятинуудта залуушуулай дунда хүдэлмэри ябуулха зорилготой комиссинууд, кадрнуудай ниитын таһагууд эмхидхэгдэнхэй. Эдээнэй бүридэлдэ ажалай ветеранууд, түрүү хүдэлмэришэд, ВЛКСМ-эй комитедэй секретариин орлогшо гү, али бюрогой гэшүүн оролсоно. Залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриинь комплекснэ түсэб ниитын организацинуудай, комсомолой комитедүүдэй эдэбхитэй хабаадалсалгатайгаар табигдадаг. Тиигээд энэ түсэбэй ёһоор хүдэлмэринь ябуулагдадаг.

Һая ерэһэн залуу хүдэлмэришэниие предприятиингаа түүхэтэй, ажал хэрэгтэй танилсуулха хэрэг гуримшуулагдажа, һайнаар ябуулагдадаг болонхой. Мүнөө хото соомнай ажалай алдар солын 11 музей бии болгогдонхой. Тиимэһээ шэнээр хүдэлхэеэ ерэһэн залуу хүниие предприятитайгаа танилсуулхадаа, нэн түрүүн эндэ асардаг.

Эдэ мэтын хэмжээ ябуулганууд урда жэлнүүдэйхиһээ түргэноор, һайнаар дунда һургуули дүүргэгшэдые ажалда оруулха арга боломжо үгөө. Иигэжэ 1971 оной июль соо гараһан ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол бодото дээрээ бэелүүлэгдэнэ гээшэ.

Мүнөө үедэ олохон предприяти, барилгануудта техническэ һуралсалай бюрогой, кадрнуудые бэлдэхэ таһагай туһаар залуу хүдэлмэришэдтэ мэргэжэл олгохо хэрэг заншалта болонхой. Харин зарим предприятинуудта залуу хүн бүхэн үнинэй, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэндэ даалгагдана. Эдэ бүгэдэ залуушуулай богони болзор соо мэргэжэлтэй болоходонь, сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэһэниинь дамжаггүй.

Жэшээлхэдэ, 1973 ондо 4.500 залуу хүдэлмэришэд хоёрдохи мэргэжэлтэй боло...
гү, али мэргэжэлээ дээш...
лээ. Мүн «Мэргэжэлээрээ ...
хим» гэһэн конкурс энэ ...
лаар ехэ туһатай.

Гэхэтэй хамта комсомо...
луушуулай коллективүү...
удха шанар сэгнэшэгүй ...
Мүнөө Улаан-Үдэ соо...
300 гаран комсомол-за...
шуулай коллектив бии. ...
залуу хүдэлмэришэд бэеэ ...
хүдэлжэ һурана. Харюу...
гаяа, хэды шэнээн ехэ ...
шанартай юумэ хэжэ байна...
һайн ойлгожо абана.

Научно-техническэ дэбж...
тын түлөө тэмсэгшэдэй т...
зэргэдэ ябаһан комсомол...
болон залуушуул манай ...
соо олон. Жэшээлхэдэ, хо...
залуу урлан нарижуул...
юһэдэхи табан жэлэй ту...
шын гурбан жэл соо 20...
мянган урлан нарижуу...
дурадхал оруулаа. Тэ...
17,5 мянганиинь үйлэ...
дэ хэрэглэгдэжэ, 16 мил...
һоо дээшэ түхэригэй ...
зөөри алмаха арга боло...
үгөө. Улаан-Үдын томо ...
промышленна предприяти...
хэндэ залуу мэргэжэлтэд...
ведүүд эмхидхэгдэнхэй. ...
нэрэй гол зорилго хадаа ...
луу инженернүүд, техн...
болон хүдэлмэришэдые ...
нарижуулгын хэрэгтэ эл...
хэ зорилго болоно. ...
хэдэ, локомотив-вагон за...
рилгын заводто залуу ...
жэлтэдэй, хүдэлмэри...
хүсөөр фотохимическэ ...
970 урлан нарижуулгы...
радхал үйлэдбэридэ нэвт...
лэгдээ. Мүн залуу ...
дэй совэдэй ...
эдэбхитэй туһалагшанар ...
дой теплицын проект ...
тэрэнние бариха, ...
дые, стадион шэнэлэн ...
талаар горитой хүдэлмэри...

Апрель соо үнгэргэгд...
«Улаан субботник» ...
эдэбхи үүсхэлээр ...
дээшэлһэнние бодото ...
гэршээлнэ. 53 мянга ...
залуушуул (тэдэнэй 41...
ниинь комсомолшууд) ...
нигто хабаадаа һэн. ...
тудуулай, техникуми...
училищинуудай студ...
һургуулинуудай һурагш...
долоон хоногой турша со...
тын үйлэ, талмайнуудые ...
бэрлэһэн, барилгану...
хүдэлһэн байна юм.

Промышленна предпр...
нуудта олохон комсомо...
луушуулай бригада ...
маһан материалаа, түү...
хэрэгсэлээ хэрэглэжэ ...

Мүнөө үедэ комсо...
лой хамтын суглаануу...
гэгдэжэ байна. Тэдэ...
молшууд ВЛКСМ-эй XVII ...
дын материалнуудые ...
хэлсэнэ. Тиихэдэ научно...
ническэ дэбжэлтэдэ го...
анхарал хандуулагдана...
Мүн райкомууд, горко...
талаар ехэ хэмжээнэй ху...
ри ябуулжа байна.

Юһэдэхи табан жэлэй т...
тэ даалгабаринуудые ...
Улаан-Үдын комсомол...
болон залуушуул тэд...
битаа оруулаха ...
«Ленин түүгээр һураха...
дэлхэ, тэмсэхэ» гэһэн ...
тэдэниие шэнэ туйлалта...
уряална.

В. ТИМАШ...
ВЛКСМ-эй горком...
нэгэдэхи секретар...

Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр

ҺҮҮЛЭЙ ҮЕЫН ХУБИЛАЛТАНУУД

Уланай колхоз һүүлшын жэлнүүдтэ танигдашагүйгөөр хубилаа, ажахымнайшье, түрэл тосхомнайшье хүгжөө, ургаа. Тарьялангаймнай газар 6 мянган гектар хүрэтэр үргэдхэгдөө. Бодо малнай 3261, хониднай 15976 толгой болотороо олошороо. Колхозоймнай тарьялан дээрэ элдэб түхэлэй 49 трактор, 24 комбайн ашаглагдана. Тэдэниие эрхим механизаторнууд, тракторисгнууд жолоодоно гээшэ. Колхоздомнай мэргэжэлтэд олон болоно, мүнөө хүдөө ажахын дээдэ мэргэжэлтэй арбаад, тусхай дунда мэргэжэлтэй тэды шэнээн хүн хүтэлбэрилхы ажалда ябана. Хүдөө ажахын түрүүшүүл баһал олон болонхой. Тэдэнэй нэрэ тоолобол: һаалишан О. Пиртанова, хонишод А. Самбаев, П. Бубеев, Ц. Бадмаев гэгшэд болоно. Колхозой түрүүлэгшэ С. Гатапов, ахалагша хонишон Г. Унвилова, механизатор Э. Дугаров гэгшэд Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм.

1930 ондо Уланай Советэй дэргэдэ хоёр эхин һургуули бии һэн, тэндэнь 90-ээд һурагшад һурадаг, дунда эрдэмтэй зургаан багша заадаг байгаа. Мүнөө хоёр эхин, нэгэ дунда һургуулитай, 50-яад багшанартай болонхой. Багшанарай олонхинь дээдэ эрдэмтэй. Эдэ һургуулинуудтань 550-яад һурагша һурана. Ажалшадай элүүр энхые сахиха талаар ехэ амжалта туйлагдаа. Колхоздомнай участково нэгэ больница, фельдшерскэ хоёр пункт, нарайлалгын гэр, 75 хүүгэдэй сад ясли хүдэлдэг юм. Эндэмнай дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд хүдэлдэг болоо.

Арад зоной ажаһуудал хэлэшэгүй һайжараа гээшэ. Уланай сомоной Советэй харьяата газар дээрэ 7 магазин, нэгэ столово, автолавка ажалшадые хангана.

Олон малшад, механизаторнууд үмсэдөө машина, мотоциклнуудтай болонхой. Гэрэй байдалда холодильник, бусад электроприборнууд гайхалгүй болоо.

Һүүлшын жэлнүүдтэ барилга ехээр хэгдэжэ байна. Шэнээр баригдаһан 16 гэр соо колхозниигууд орожо түбхинэнхэй. Малайшье байранууд һэльбэгдэнэ, заһабарилагдана. Тосхондо жэлһээ жэлдэ шэнэ шэнэ гэрнүүд колхозниигуудай өөһэдынь хүсөөр бодожол байдаг.

Эдэ бүхы хубилалтануудые харахадаа, арадай засагай аша туһаар баясан, омогорхонгүй байхын аргагүйл.

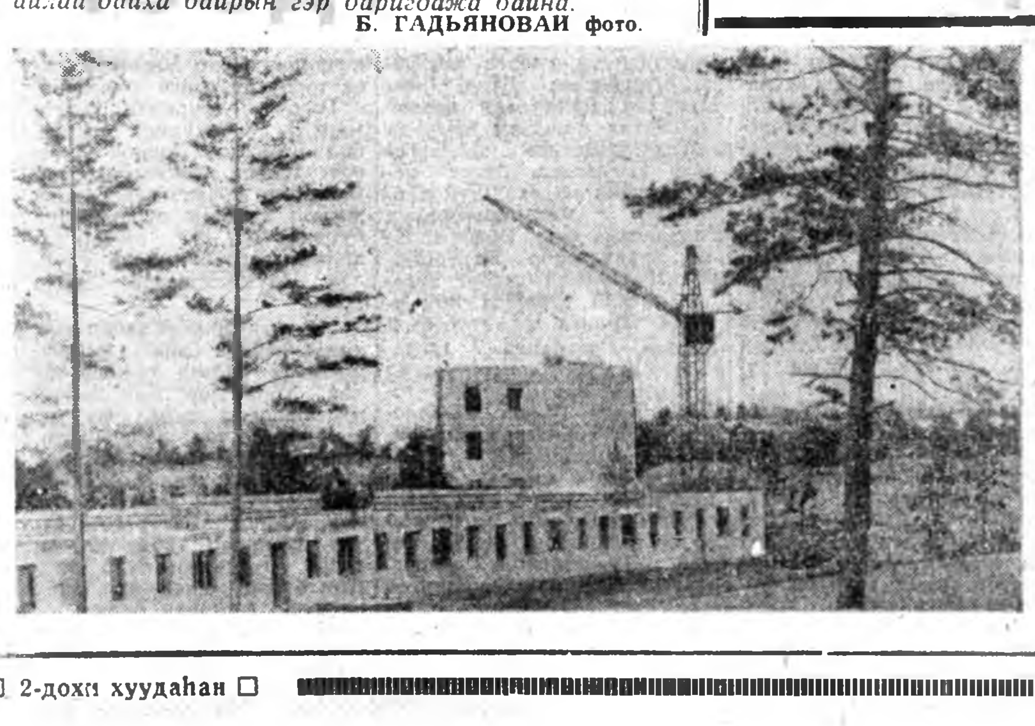
Г. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

40-дэхи микрорайондо баригдаһан байрын шэнэ гэрнүүдэй нэгэн.

Октябрьска районой шэнэ 40-дэхи кварталда 120 айлай байха байрын гэр баригдажа байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ОРОЛДОСОТОЙ ХҮ...

Хама-Цырен Аюшеевич Намсараев Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой эмхидхэгдэһэн сагһаа хойшо ажаллана. Тэрэ энэ үе соо таһалгаряагүй механизатораар хүдэлхэ зуураа, габшагай ажалай үльгэр жэшээ залуу нүхэдтөө харуулжа, колхоз, аймаг соогоо мэдээжэ хүн болонхой юм.

1973 оной октябрь соо болоһон тоосоото суглаан дээрэ «Дружба» колхозой хоёрдохи отделениин коммунистнууд Хама-Цырен Аюшеевичые партийна бюрогойнгоо секретаряар һунгаа һэн.

Энэ партийна эхин организаци 20 хүнһөө бүридэнэ. Тиимэһээ колхоз соогоо томохон организацинуудай нэгэн болоно гээшэ. Гэхэтэй хамта отделениньшье урдань амяараа колхоз байһан, адууһа малаар олон, газар тарьялангынь ехэ. Жэшээлхэдэ, 16 мянгаад хонин эндэ бии. Мүн ганса шэниисэ 1.300 гектар газарта таригдадаг. Энээн дээрэһээ үндэһэлэн бодоходо, партбюрогой секретариин хэхэ ажал ехэ гээшэл даа.

Хама-Цырен Аюшеевич энэ хабартаа «МТЗ-50» түхэлэй трактораар 331,7 гектар газар хахалжа, түрүүшүүлэй тоодо оролсоо. Габшагай ажалаараа үльгэр жэшээ харуулжа, ниитынгээ хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулжа, тэрэ нютагайнгаа ажалшадай дунда нэрэтэй хүндэтэй болонхой.

Энэ организацида ...
суглаанууд саг болзор...
гоо боложо байдаг. Ком...
нуудай политическа ...
сал амжалтатайгаар ...
СССР-эй Верховно Со...
һунгаха үдэрые ...
ажалай үндэр амжалта ...
хын тулада ажалшадые ...
жуулха талаар ехэ хү...
ябуулагдаа. Мүн агит...
горитой юумэ хэжэ, ...
шад нюниин 16-ный ...
эдэбхитэйгээр һунгалта...
баадалсаха гэжэ бата ...
мээр.

Б. НЕМЧИ...
КПСС-эй район...
инструк...

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ЗУНАЙ САГ— АМАРХА, СЭНГЭХЭ ХАҺА

ЗУНАЙ САГ... Урин дулаан үдэрнүүд, сэсэглэн ...барһан байгаали. Энэ ...э ажалшадай амаралтын ...ун хаһа ерэдэг. Зари...иинь аршаанда, нүгөө...лынь курортдо ошожо ...рдаг. Үгы гэбэл амарал... байшанда, турбаза...удта, гэртээ, городто ажа...даг байбал, хүдөө гара... зунай сагые үнгэргэжэ ...охо ха юм.

Зунай сагай нэгэ онсо ...жэнь энэ гээшэ ааб даа. ...аралтынгаа үеые ажал...дай тон һайнаар үнгэр...ынь тулада манай орон ...ехэ юумэн хэгдэдэг, саг ...лжын анхарал хандуу...дадаг. Һайнаар, өөртөө ...тайгаар амарбал, хүн ...эн һүүлээрнь бүтээсэ ...эйгээр ажаллаха ха юм. ...бэеыньшье элүүр энхэ, ...гэн дорюун байлгада го...ойгоор нүлөөлхэ гээшэл.

Манай фабрикын проф...юзай комитет энэ талаар ...им тэды хүдэлмэри ...улжа байнхай. Һаяхан үн...гэрдэһэн заседани дээрээ ...ай үедэ бэелүүлхэ хэм... ябуулгануудаа хараал...и.

«Золотое руно» гэжэ ма... фабрикын турбаза Бай...й эрьедэ — Посольский ...гэжэ газарта оршодог ... Эндэ 70 хүн нэгэ доро ...ржа шадаха. Унтаха ...рха корпусууд, Байгал ...э гаража, үзэсхэлэн һай...нень үзэхэдэ туһалха ...сонууд эндэ бии.

Ерэнхыдөө ямар цехэй ...э турбазада ошожо амар...нь график зохёон табяаб... Гарагай зургаан бүхэндэ ...хо ёһотой цехэй ...элмэришэд гэр бүлэтэеэ ...та электричкээр тиишэ ...дог. Тиигэжэ хоёр үдэ... турша соо бүхы дэлхэй ...э суурхаһан Байгал да...лаа эрьедэ амардаг.

...ханда орохо гэбэл, эндэ ...айн пляж бии. Мүн тэн...и байгаалиин һайханиие ...һаар бэшэжэ хэлэшэгүй ...эл!

...ндоо промышленна пред...ятинуудай, эмхи зургаа...ай ажалшадай олонхи...зун амардаг байбалнь, ...ай фабрикын хүдэлмэри...тэ зунай үедэ амаралта ...дэгүй, үгтөөшье һаа. ...эн тоотой зондо. Тиимэһээ ...өө сагтаа тэдэнэрэй тон ...наар амархынь тулада ...ехэ юумэн хэгдэдэг гээ... Энэ хүдэлмэриимнай ...шатайгаар ябалгада дээ...дурсагдагша турбаза ехэ ...хүргэнэ гэжэ тэмдэглэл...

...юниин юһэндэ хүнгэн ...ышленностиин хүдэлмэ...ршэдэй үдэр гэжэ та бү...н мэдэнэ ёһотойт. Энэ ...р бүхы фабрикаараа ...урково тосхон шадар ошо...и. Тэндэ цехүүдэй уран ...һанай коллективүүд кон...тнүүдые табяа. Хүнгэн ...тикээр, волейболоор, ...болоор мүрысөөнүүд үн...эргдөө. Мүн хүдэлмэри...най ГТО-гой нормо ту...гаа.

...ндэ баярай суглаан бо...ю, тэрээн дээрэ түрүү ...до Хүндэлэлэй грамота...и, үнэтэ бэлэгүүд барюу...даба.

...нэ һайндэртэ зорюулһан ...шалга комсомолшууднай ...идхэһэн юм. Тэдэнэр ию... долоо, найманай үдэр ...нгын трактаар аян...аа. Тиигэхэ зуураа тэндэ...тосхон һууринуудай ажал...та уран һайханай кон...тнүүдые харуулаа, һо...олтой лекцинүүдые ун...ан байна.

...анай залуу хүдэлмэри... олон үдэрэй аяншалга...дые нэгэ хэды болоод ...идхэжэ байдаг гэжэ тэм...эхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэ...ёдондо зундаа Хара-Шэ...й бахана шулуунуудые ...жэлээ, Байгал далайн ...зубшан аяншалга хээ. ...нэгэ, хоёр үдэрэй аян...гануудта хододоо гара...байдаг.

...ооһо тушаажа абалгын халуун хаһын тулажа ерэхэеэ байгаашье һаань, зарим хүдэлмэришэднай курортнуудта ошожо амархань. Аршаан, Горячинск, Дарһан, Усолье, Уссури курортнуудта арба гаран хүн июнь—август сөө ошохо юм.

Мүн хорёод хүн Баруун Украинын хотонуудаар аяншалха тусхай поездоор ябаха путевко абаад байна. Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай түб турбазануудта амархаяа Хара далайн эрьедэ хэдэн хүн ошохо юм.

Энээнһээ гадна хүдэлмэришэдэй сүлөө сагые һайнаар үнгэргэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Манай профсоюзай комитедтэ ниитэ-соёл болбосоролой талаар хүдэлмэри ябуулдаг сектор һайнаар хүдэлнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Жэшээлхэдэ, кино, театрта, музейнүүдтэ олоороо ошохо хэрэг үниинһөө хойшо гуримшанхай. Мүнөө манай хотодо айлшаар ерээд байһан Красноярскын хүгжэмтэ драмын театрай зүжэгүүдые харахаяа биледүүдые абаад байнабди. Мүн Дээдэ-Онгостойдо оршодог этнографическа музейтэй удаан сагай договор баталаабди. Тиимэһээ цехүүд, бригадануудай, таһагуудай коллективүүд ээлжээлэн ошожо хараха юм. Харин кино ошожо хараха гээшэ заншалта ажал ябуулга болонхой. Неделиин туршада нэгэ дахин бригада, цех бүхэн кинодо ошоно гэбэлнай алдуу гарахагүй.

Онгосоор тамаралгын станцида мүнгэ түлэжэ, абонементтэй болоод байнабди. Тиимэһээ хүдэлмэришэд манһаа талон абаад, амаралтын үдэрнүүдтэ тэндэ ошожо, онгосоор сэнгэхэ арга боломжотой.

Шэнэ спортивна залтай болоһоор гурбан жэл тухай болообди. Эндэ волейболой, столой теннисэй секцинүүд хүдэлнэ. Хүдэлмэришэд ажалайнгаа һүүлдэ ерэжэ, ямар нэгэ секцидэнь бэеэ һорихо аргатай. Фабрикымнай спортивна совет ГТО-гой нормо тушааха талаар горитой хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлхэдэ, «Золотое руно» турбазада ошогшод тамаралгаар нормоёо тушаадаг. Энээндэнь дүй дүршэлтэй инструкторнууд туһалдаг. Мүн спортивна мүрысөөнүүд эмхидхэгдээ. Мүнөө үедэ столой теннисээр фабрика соогоо түрүү һуури эзэлхын тулада цехүүдэй эрхим теннисистнүүд тэмсэжэ байна.

Нигэһээр жэмэс эдеэшэхэ, һархяаг суглуулха саг ерэхэнь. Энэ үедэ манай фабрикын хүдэлмэришэд жэмэс, һархяаг суглуулхаяа хада хүбшэ гарадаг заншалтай. Тэдэндэ автобус үгтэхөөр бэлэн байдаг. Энэмнай хүдэлмэришэдэй амарха баһа нэгэ арга боломжонь болоно гээшэ ааб даа.

Фабрикадамнай ажаллажа байһан хүдэлмэришэдэй үхибүүдэй зунай амаралтада ехэ анхарал хандуулжа байдаг гээшэбди. Мүнөө зун 150 гаран үхибүүн Юрий Гагаринай нэрэмжэтэ пионерлагерьта амарха. Үшөө хэдэн бүлэг үхибүүд «Байкальский прибой» гэжэ турбазада, Котокель, Сурхайта нуурнуудта ошожо, амархаар хараалагдана. Мүн Москва, Ярославль хотонуудаар хэдэн хүүгэд аяншалхаяа бэлдэжэ байнхай.

Зунай саг түлэг дундаа орожо байна. Тиимэһээ энэ үедэ хүдэлмэриеэ бүри һайнаар үнгэргэхые яһалашье оролдоно гээшэбди. Саашадаа ябуулха хэмжээ ябуулгануудаа тоб байса элирүүлээд, саг соонь, тордиһогүйгөөр бэелүүлжэ байбал, хэрэг урагшатай байхань мэдээжэ. Энээниие бидэнэр тон һайнаар ойлгожо, хүдэлмэреэ улам бүри гуримшуулхые оролдонобди.

В. АГАЛОВА,
Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын профсоюзай фабкомой түрүүлэгшэ.

АЖАЛ ХЭРЭГЫНЬ УРАГШАТАЙ

Хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэг хүнгэн бэшэ гэжэ хэншье ойлгоно. Гэбэшье энээндэ үнэн зүрхэнһөө дуратайгаар хандажа, бүхы хүсэ шадалаа, оролдолгоёо гарган хүдэлөө хада ажал хэрэг урагшатай байха. Галина Гурьевна Баева нимэ багшанар-хүмүүжүүлэгшэдэй тоодо оролсоно.

Тэрэ Гусиноозёрск хотын хоёрдохи дунда һургуулида класстһаа гадуур хүдэлмэри ябуулха завучаар хүдэлнэ. Комсомолой хүдэлмэридэ Галина Гурьевна горитой анхарал хандуулдаг.

Һургуулиин комсомолой комитет недели соо нэгэ дахин комсоргнуудай тоосоо шагнадаг юм. Мүн классуудай комсомолой организацинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн саг үргэлжэ согсологдон гаргагдажа байдаг. 10 «а», 8 «е», 9 «б» классууд эндэ эрхимлэжэ ябанхай.

Комсомолшуудай хэр һуража байһыень харуулһан «Һуралсалай экран» недели бүхэндэ ханада үлгэгдэдэг. 8—10-дахи классай һурагшанар яһала һайнаар һурана гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Энээндэ коммунист Баевагай оруулһан горитойхон хубита бии.

Һургуулияа дүүргэжэ байһан үхибүүдтэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Ажабайдалай үргэн харгыда гаража, өөһэдтэнь таараха мэргэжэлээ олоходонь тэдэндэ туһалха хэрэгтэй ха юм.

Элдэб мэргэжэлтэдтэй, ажалай ветерануудтай уулзалгануудые олоор үнгэргэжэ, Галина Гурьевна комсомолой комитедэй гэшүүдтэй сугтаа олон хэмжээ ябуулгануудые хараалаад байна.

Барилгашадтай, юристнүүдтэй, библиотекарьнүүдтэй, шахтёрнуудтай, милициин хүдэлмэрилэгшэдтэй үхибүүд уулзахадаа, энэ элдэб мэргэжэл тухай һайнаар мэдэхэ болоно. Мүн ТЭЦ, оёдолой фабрика, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинат, шахтануудые ошожо хараад байхадаа, залуу хүбүүд, басагад ямар мэргэжэл шэлэхэ байһанаа шиидэжэ магадгүй ха юм.

Үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай совет һургуулида саг үргэлжын анхарал хандуулдаг гээшэ. Комсомолшууд субботник, воскресникүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, хэрэглэмжэһээ гараһан саарһа суглуулха талаар энэ һургуулиин комсомолшууд горитой хүдэлмэри хээ. Мүнөө үедэ 400 килограмм саарһан суглуулагдаад байна.

Галина Гурьевна Баева ахалагша классай комсомолшуудһаа бүридэһэн агитбригада эмхидхээ һэн. Энэ агитбригада уран һайханай концертнүүдые полевой стануудта, фермэнүүдтэ, хонишодой бригадануудта, улаан булангуудта саг үргэлжэ харуулдаг юм. Мүн һонирхолтой лекцинүүдые уншажа, ажалша зоной һайшаал, магтаалда хүртэһэн лэ байдаг.

Коммунист Баева өөрөө географиин багша юм. Тиимэһээ үхибүүдые түрэл орондоо дуратай байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг. Республикын элдэб аймагуудаар аяншалгануудые, экскурсинуудые хэжэ ябадаг, Байгал шадархи байгаалиин үзэсхэлэн һайханиие харадаг, шэнжэлдэг. Мүн манай эндэ сүлэлгэдэ байһан декабристнууд тухай, эрэлхэг зоригтой большевигүүд тухай материалнуудые суглуулжа, һургуулиингаа музейдэ асаржа табидаг. Энэ һургуулиин музей Сэлэнгын аймаг соо эгээл һайн музей гэжэ онсо тэмдэглэмээр.

«Манай ленинскэ комсомол» гэжэ кружогой хэшээлнүүдые Галина Гурьевна ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэдэг гэжэ һурагшанар хэлсэдэг. Мүнөө Буряадай комсомолой 50 жэлэй түүхэтэ зам тухай ВЛКСМ-дэ шэнээр орохоёо байһан хүбүүд, басагадта тэрэ хөөрэнэ. Гэхэ зуура, 20-ёод, 30-аад, 40-өөд, 50-яад онуудай комсомолшуудтай, Сэлэнгын талада түрүүшын комсомолой эмхинүүдые байгуулалсаһан зонтой һонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэнэ. Тиимэһээ энэ кружогой хэшээлнүүдтэ һурагшанар ехэ дуратайгаар ошодог.

Галина Гурьевна Баева залуу коммунист. Тиигэбэшье энэ үнлэр нэрэеэ дээрэ үргэжэ ябана. Тэрэнэй һайн ажал хэрэгүүд тухай олон зон һайшаан, магтан хэлэжэ ябадаг. Саашадаашье иимээр лэ хүдэлжэ ябахыень Галина Гурьевнада үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

Е. ГЕРАСИМОВА.

Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын Валентина Иннокентьевна Шевченкын хүтэлбэрилдэг нооһо илгагшадай бригадада найман басаган ажаллана. Тэдэнэр фабрикынгаа 10 жэлэй ойн баярые тэмдэглэһэн үдэр 1973 оной түсэбые дүүргэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 373 тонно нооһо илгаһан энэ коллектив мүнөө жэлдэ баһал эрхимээр ажаллана. Люба Карнауховагай бригадые социалис мүрысөөндэ урижа, жэлэйнгээ түсэбые декабриин 26-да дүүргэхэ уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадын гэшүүн Нина Бондарева.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

А. С. ПУШКИНАЙ ТҮРЭҺӨӨР 175 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ПСКОВСКО ОБЛАСТЬ. ПУШКИНСКА ЗАПОВЕДНИК. МИХАЙЛОВСКА ТОСХОН. ПОЭДЭЙ КАБИНЕТ.

ТАСС-ай фотохронико.

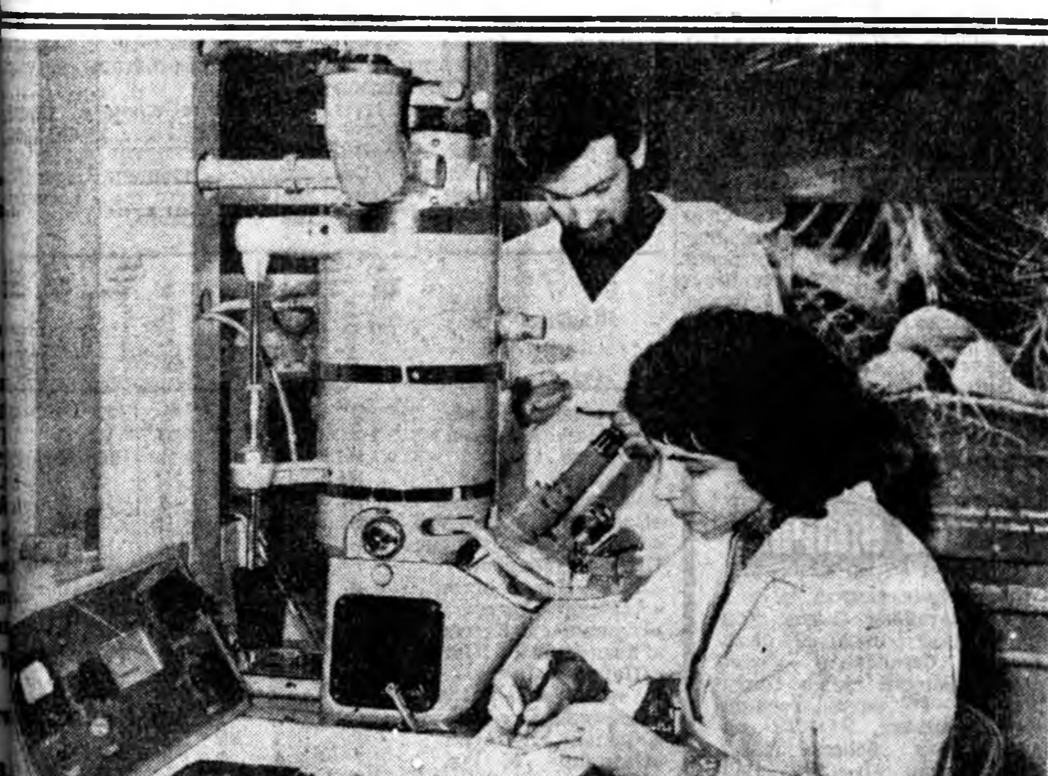
ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЫЕ ҺАЙНААР ХАНГАХА

Арад зоной байдал һуудал улам һайжаруулха хэрэгтэ манай парти онсо анхарал хандуулна. Жэл ерэхэ бүри город болон хүдөө тосхонуудай түхэл шарай хубилна.

Манайшье республика соо һүүлшын гурбан жэлдэ ехэ хубилалтанууд болоо. Шэнэ комбинадууд баригдаа, хуушан модон гэрнүүд соо байдаг комбинадууд һаруул һайхан гэрнүүдтэ оруулагдаа. Мүнөө городой ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадууд аяар 450 янзын эрилтэ хангаха аргатай болоо. Железнодорожно районой Загорск тосхондо, Ермаковско үйлсөөр, «Баргажан» гостиницада ба түмэр замай отделениин дэргэдэ шэнэ парикмахерсканууд нээгдээ. Колхозно рынок дээрэ «Комбинат быта», Соведүүдэй байшангай хажууда «Дом быта» нээгдэжэ, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэри үргэдхэхэ арга олдобо. Комбинадуудай хүдэлмэришэд ажалай нимэ һайн эрхэ байдалда хүн зониие түргэн хангаха аргатай болобо. Олонхи комбинадууднай шэнэ оньһон техникээр, аппаратуранuудаар хангагдаа. Ерэһэн хүнүүдэй һуужа амарха залнууд гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Юһэдэхи табан жэлэй гурбан жэл соо арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэри 29,3 процентээр үргэдхэгдөө. Фотографиин ажал хоёр дахинаар, комбинадуудай хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ 18 процентээр дээшэлээ. Городской комбинадай хүдэлмэришэд 4-дэхи тодорхойлхы жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ хамсыгаа шаман оронхой. Арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха түсэб энэ оной декабриин 29-дэ дүүргээд, түсэбһөө гадуур юһэ мянган түхэригэй хүдэлмэри хэхэ уялга комбинадай хүдэлмэришэд абаһан байна. Энэ жэлэй 1-дэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгөөр «Горбыткомбинадай» коллектив хоёрдохи һууринда гаража, мүнгэн шанда хүртөө һэн. Жэлэй түрүүшын дүрбэн һара соо хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн ажалай түрүүшүүл эндэ олон. Эдэнэр хэд бэ гэбэл залуу парикмахернууд Э. Агалова, А. Монзырева, Л. Лебедева ба ажалай ветеранууд А. Данилова, Е. Семенова гэгшэд болоно. Улаан-Үдын ажалшад «Сибирячка» гэжэ салон-парикмахерскын коллективэй муу бэшээр ажалладагые үниинэй мэдэхэ юм. Эндэ Львов, Ригэ, Ростов-на-Дону городуудта мэргэжэлээ дээшэлүүлээд ерэһэн 1-дэхи, 2-дохи разрядай мастернууд хүдэлнэ. Олонхи хүдэлмэрилэгшэдынь эхэнэрэй, эрэшүүлэй үһэ һайнаар, хүнүүдэй дуран соонь заһадаг гээшэ. Комбинадуудта үнгэтэ фотографи хэдэг болонхой. Ажалай түрүүшүүл В. Шелехов, В. Янкилевич, В. Дырхеев гэгшэд шанар һайнтай үнгэтэ фотографи хэхэдээ бэрхэ болоһон мэргэжэлтэд. Июнь һарада косметикын кабинет педикюрнэ цехтэйгээр нээгдэхэ юм. Эндэ городой хүн зоной олоороо ябадаг газарнуудай нэгэн болохонь найдамтай.

А. УТЕНКОВ,
Улаан-Үдын горбыткомбинадай директор.

ҺУРАЛСАЛАЙ жэл дүүрэжэ, студентнүүдэй шалгалтын халуун хаһа эхилэнхэй.

Манай ороной һуралсалай томо заведени болохо Москвагай Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университедтэ студентнүүд шалгалтануудаа барижа эхилэнхэй. 257 кафедра, 165 лабораторитой 16 факультедтэ Советскэ Союзай 70 ондоо яһатанай болон хилын саанахи 105 ороной 30 мянган студент һурана. МГУ-да 5 мянган профессор, багшанар болон эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд багшын болон эрдэмтэ хүдэлмэри ябуулдаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: биологиин факультедэй студент А. Хохлов, аспирантка Т. Клюева гэгшэд лабораторно «А» корпус соо ажаллажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

СОФИ

Хани ёһоной хөөрэлдөөн

ТАСС

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай теоретическэ, информационно «Проблемы мира и социализма» гэжэ журналай редакторай орлогшо К. И. Зародовтой уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

Т. Живков энэ журналай ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Хөөрэлдөөн хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

ТОКИО

Харилсаа холбоомнай бэхижэнэ

ТАСС

Советскэ Союзтай, Европодохи социалис оронуудтай Японой харилсаа холбоон амжалтатай һайнаар хүгжэжэ байна гэжэ Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Охира Японһоо Советскэ Союзда ба Европодохи социалис оронуудта байдаг элшэн сайдуудай Токиодо нээгдэһэн зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Эдэ оронуудтай харилсаа холбоогоо саашадань үргэдхэхэ шухала гэжэ министр хэлээ.

Японой худалдаа наймаанай нэгэдэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, 1973 ондо Советскэ Союзтай, Европодохи социалис оронуудтай худалдаа наймаа хэлгэнь урда жэлэйхиһээ 45 процентээр дээшэлжэ, хоёр миллиард доллар болоһон байна.

ДАККА

Премьер-министртэй уулзаа

ТАСС

Бангладешэй Арадай Республикын премьер-министр Муджибур Рахман Совет абаралга-аршалалгын экспедициин начальник контр-адмирал С. П. Зуенкэтэй уулзажа хөөрэлдөө.

Бангладешэй арад зоной үмэнэһөө Муджибур Рахман Советскэ Союзай правительствада баяр баясхалан хүргэбэ. Совет мэргэжэлтэд манай ажал хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэдэг гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

МОГАДИШО

Африкан нэгэдэлэй эмхиин ассамблейн сесси

ТАСС

Африкан нэгэдэлэй эмхидэ ородог гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой ассамблейн сесси Арадай ордон соо баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Африкын оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй ударидагшадай олонхид, ниитэ Африкын ба уласхоорондын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд Могадишада боложо байгаа Бүхэафрикын дээдэ хуралдаанда хабаадана. ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм сессиин хүдэлмэридэ мүн лэ хабаадалсажа байна.

Африкын ба бүхы дэлхэйн олониитын зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ байһан олон тоото асуудалнуудые ассамблей зүбшэн хэлсэхэ юм. Африка түбидэ колониализмые үндэһөөрнь усадхаха, энэ түбидэ сүлөөрэлгын тэмсэл үргэдхэхэ, Африкын оронуудай нэгэдэл бэхижүүлхэ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоо үргэдхэхэ тухай асуудалнууд зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа.

Дэлхэйн олон оронуудһаа амаршалгын бэшэгүүд сессидэ эльгээгдэһэн байна. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгануудые суглаарагшад урма баяртайгаар угтаба.

ОАЕ-гэй түрүүлэгшэ, Нигериин Федеральна правительствын толгойлогшо Я. Говон сесси нээхэдээ, энэ түбиин дарлагдаһан арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө Африкын арад түмэнэй шууд сэхээр тэмсэхые эрид шиидэнги байһыень тэмдэглээ. Урда-Африкын Республикада апартеидэй ёһо гуримай бии байһан ушар ОАЕ-е, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэниие бапаһан ябадал болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ. Сүлөөрэлгын тэмсэлээ улам үргэдхэхыень Я. Говон Африкын патриодуудые уряалаа.

Сомалиин Верховно Революционно Соведэй президент Мохамед Сиад Барре сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, национальна баялигуудаа Африкын оронууд өөһэдөө хинаха, гадаадын монополинуудые усадхан зайсуулха шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

ОАЕ-гэй Генеральна секретарь Нзо Экангаки эмхиин ажал тухай тоосоото элидхэл хэбэ. Манай түбидэ сүлөөрэлгын хүсэнүүд ехэ амжалтануудые түйлаа гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Португалида фашис засаг захиргаание унагаалга Африкын тэмсэжэ байгаа патриодуудай илалтануудай үрэ дүн болоно. Афро-араб һаналаа нэгэдэлгэ улам ургажа байна гээд Н. Экангаки хэлэбэ. Дүтын Зүүн зүгэй асуудалда анхаралаа хандуулха шухала гэжэ тэрэ арад зониие, правительствануудые уряалһан байна. Араб ба Израилиин сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан тарааха тухай хэлсээн Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха замда түрүүшын алхам болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм сесси дээрэ үгэ хэлэбэ. Африка түбидэ колониализмые усадхан зайсуулхын тула ОАЕ ехэ ажал ябуулна гээд тэрэ мэдүүлээ. Африкын оронуудай бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлдэ ООН ОАЕ-дэ али бүхы туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ юм гээд тэрэ ассамблейдэ хабаадагшадые найдуулаа.

КАИР

Р. НИКСОН АРЕ-дэ ЕРЭБЭ

ТАСС

Египедэй президент А. Садат албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан США-гай президент Р. Никсон, египет-американ хөөрэлдөөнүүдэй эхилһэнтэй дашарамдуулан мэдүүлгэнүүдые хэһэн байна.

«Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалай амгалан ёһоор шиидхэгдэжэ эхилжэ байха үедэ» США-гай президент манайда ерэбэ гээд А. Садат хэлээ. Египедэй ба Сириин газар дайда дээрэ бүүдалдаа зогсоохо тухай ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ энэ талаар тон зүб алхам болоно гэжэ президент хэлэбэ.

АРЕ-гэй ба США-гай хоорондохи харилсаан олон жэлэй турша соо хёмороо зүришэлдөөтэй байгаа. Тиин США-гай президентын манайда ерэлгэ хоёр ороной хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ шухала алхам болохо гээд этигэн найдажа байһанаа А. Садат мэдүүлээ.

США-гай президент харюугай мэдүүлгэ хэхэдээ, Каирта хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө ехэ баяр баясхалан хүргэбэ. США-гай ба Египедэй хоорондо шэнэ харилсаанай үндэһэ һуури мүнөө табигдажа байна гээд Р. Никсон тэмдэглээ.

Дүтын Зүүн зүгтэ бата эб найрамдал хангаха шухала гэжэ США-гай президент үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлһэн байна.

РАНГУН

Гүйсэдхэхэ комитедэй хандалга

ТАСС

Юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэржэ байһанһаа уламжалан, Бирмын ажалшад, таряашад экономическа хүшэр бэрхэтэй байдалда ороно. Энэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ороной правительство гол анхаралаа хандуулна гээд таряашадай түбэй Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хандалга дотор хэлэгдэнэ. Экономическа түбэг бэрхэшээлнүүдые усадхан зайсуулхын түлөө ороной бүхы арад зон тэмсэхэ ёһотой гээд хандалга дотор тэмдэглэгдэнэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие һайжаруулхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула таряашад бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ зэргэтэй.

Энэ зорилгые шиидхэхэдэнь таряашадта туһа хүргэхэ байһанаа гүйсэдхэхэ комитет найдуулба.

БЕЙРУТ

Шэнэ харата ябуулга

ТАСС

Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүд Ливанда эсэргүүгээр шэнэ харата ябуулга хэбэ. Израилиин сэрэгүүд Рашайя Аль-Фуххарл гэжэ районые, Ан-Накур гэжэ тосхониие артиллереэр буудаа. Энээнһээ уламжалан, хэдэн гэрнүүд һандаргагдаһан, хүдөө ажахын ургамалнуудта ехэ хс идол ушаруулагдаһан байна.

ПАРИЖ

Франциин президентын үгэ

ТАСС

Франциин Республикын президент В. Жискар д'Эстэн радио ба телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхэ правительственна түсэб тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Орон доторой экономическа тэнсүүри һэргээхын гэхэ гү, али юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые тогтоохо гээшэ гол зорилгомнай болоно гээд В. Жискар д'Эстэн хэлэбэ. Ушарынь юуб гэбэл, һара бүри юумэнэй үнэ сэн 1,6 процентээр нэмэнэ.

Энэ зорилгоёо түйлахын тула налог татабариие 5-һаа 15 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ, түлишын сэн нэмээхэ байнабди гэжэ президент мэдээсэв.

ХАН ОЙ.

Камбоджын патриодуудай амжалтанууд

ТАСС

1973 оной декабрьһаа 1974 оной май болотор Камбоджын Национальна сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түйлаһан ехэ амжалтанууд, илалтанууд тухай Кхмерскэ информационно агентствын мэдээнүүдые Ханойн хэблэл тунхаглаба.

Агентствын мэдээнүүдэй ёһоор, 7 һарын турша соо Сүлөөрэлгын хүсэнүүд пномпениин армиин 95 мянга шахуу солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаһан, плендэ абаһан, 24200 элдэб зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо 38 ехэ буу буляажа абаһан байна. Энэ үе соо пномпениин арми 344 танк ба бронетранспортер, олон самолет, вертолёдуудаа алдаһан байна. Сүлөөрэлгын сэрэгүүд ороной эртэ урдын нииcлэл — Удонг хото шадар Лон Нолой 7-дохи дивизиие бута сохёо.

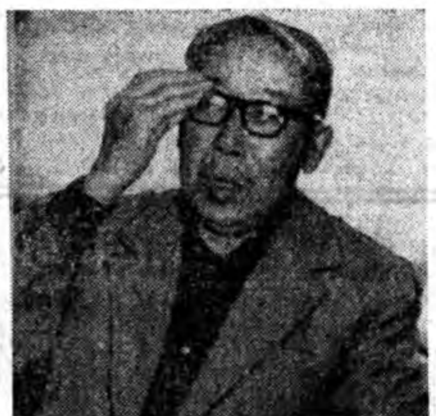
ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАН-
ДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Редакцида болоһон уулзалга.
- *Шэнэ шүлэгүүдһээ.*
- Һурагшадай туршалганууд.
- *Спорт.*

Поэт Ц. ГАЛСАНОВ.

Поэт Д. ХИЛТУХИН.

Уран зохёолшо Ц. НОМТОЕВ.

Уран зохёолшо Д. МАДАСОН.

ДҮШЭН ЖЭЛ БОЛООД...

(РЕДАКЦИДА БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА)

Һаяхан «Буряад үнэн» газетын редакцида нэгэ һонин уулзалга болобо. Энэмнай юуб гэбэл, Буряадай уран зохёолшодой нэгэдэхи съезддэ хабаадагшад редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзахаяа ерэбэ ха юм.

Хэнэйшье мэдэһээр, байгша оной май һара соо Буряадай уран зохёолшодой долоодохи съезд болоо һэн. Нэгэдэхи съездын болоһоор тэбхэр дүшэн жэл үнгэрбэ.

Тэрэ нэгэдэхи съезддэ хабаадаһан уран зохёолшод Цокто Номтоев, Дольен Мадасон, Данри Хилтухин, Цэдэн Галсанов гэгшэд тэрэ үеын (дүшэн жэлэй саада тээхи) уран зохёолой хүгжэлтын байдал тухай хөөрэжэ, олониие һонирхуулба.

1934 ондо Буряадай уран зохёол ехэ хүгжэлтынгөө эхин дээрэ байһан. Тэрэ үедэ республиканска газетэнүүд, «Соёлой хубисхал», «Эрдэм ба шажан», «Тэмсэлэй шэмэг», «Буряадай гэгээрэл» гэхэ мэтэ журналнууд хэблэгдэн гарадаг байгаа. Эдэ журналнуудай хуудаһануудта буряад уран зохёолшодой шүлэгүүд, рассказ, зүжэг, очеркнууд толилогдодог һэн. Түрүүшын съездын болохын урда тээ уран зохёолшодой нилээд олон номууд хэблэгдэн гараһан байгаа. Жэшээлхэдэ, Х. Намсараевай «Хубилзаганай хурисал», «Хэшэг», «Үмсэ ба хамта», «Хара шарайта», Б. Абидуевай «Наранай туяа», Ж. Балданжабоной «Бэлэхэн», Д. Мадасоной «Хабарай гэрэл», Д. Дашинимаевай «Улаан тугта дивизион», Ц. Доной «Хиртэһэн һара» болон бусад номууд хэблэлһээ гаража, уншагшадай дунда тараагданхай һэн.

Энэ уулзалга дээрэ ахамад уран зохёолшодойнгоо һанан дурсан хөөрэһэн юумыень тобшо тэдыгээр дабтая.

Цокто НОМТОЕВ, уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой:

— Буряадай уран зохёолшодой нэгэдэхи съезддэ хабаадалсаһан тухайгаа тобшохоноор хөөрэһүү.

Би тиихэдэ Буряадай педтехникумэй һүүлшын курсда һуража ябааб. Шүлэг, рассказ, зүжэгүүдые бэшээ болодог һэмби. Тиигээд уран зохёолшод олооро «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакцида сугларжа, һонирхолтойгоор хөөрэлдэгшэ бэлэй. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, Солбонэ Туя, Ц. Дон, Х. Намсараев, Д. Дашинимаев болон бусад һэн хаш.

Буряадай уран зохёолшодой холбоон тиихэдэ үшөө эмхидхэгдээдүй байгаа. Тиигээд лэ 1934 оной мартын 29-нэй үдэр Буряадай уран зохёолшодой нэгэдэхи съезд театрай байшан соо нээгдээ һэн. Энэ съездые С. Ширабон нээгээ бэлэй. М. Ербанов (партиин обкомой секретарь), И. Дампилон (ВКП(б)-гэй обкомой соёл сурталай таһаг), С. Стандэ (СССР-эй Уран зохёолшодой холбоон), уран зохёолшод Солбонэ Туя, Б. Барадин, Х. Намсараев, С. Ширабон болон бусад съездын президиумдэ һунгагдаһан байна.

Гурбан үдэр соо үргэлжэлһэн энэ съезд дээрэ Буряадай уран зохёолшодой холбоон байгуулагдаһан, хүтэлбэрилхы органуудынь ба уран зохёолшодой бүхэсоюзна нэгэдэхи съезддэ делегадууд һунгагдаһан юм.

Съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ ВКП(б)-гэй Буробкомой секретарь М. Н. Ербанов дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, бидэниие ехэтэ һонирхуулаа һэн.

СССР-эй уран зохёолшодой нэгэдэхи съездын делегадуудаар Солбонэ Туя, С. Ширабон, Е. Хоринская гэгшэд һунгагдаа һэн. Удаань уран зохёолшодой холбооной правлениин заседани боложо, түрүүлэгшээр И. Дампилон, харюусалгата секретаряар С. Ширабон һунгагдаа, секретариадай составта С. Ширабон, Б. Базарон, Назаров, Д. Дашинимаев, Д. Мадасон, кандидадуудаар Солбонэ Туя ба С. Ицкович (Семен Метелица) гэгшэд ороо бэлэй.

Съездын дүүрэжэ байхада, Жамьян Балданжабон Яруунаһаа хүрэжэ ерээ һэн. Холоһоо ерэһэн хүн халадань тэрээндэ үгэ үгтөө бэлэй.

Тэрэ гэһээр дүшэн жэл үнгэршэбэл даа. Энэ хугасаа соо айхабтар ехэ хубилалтанууд болоо. Уран зохёолнай ехээр хүгжөө. Бэлигтэй залуушуул урган гараа. Һаяхан үнгэрһэн манай уран зохёолшодой долоодохи съезд дээрэ һуухадаа, асари ехэ хубилалтанууд тухай бодолгото боложо, үнэн зүрхэ сэдьхэлһээ баясаа һэм.

Дольен МАДАСОН, уран зохёолшо:

— 1934 оной февралиин хуушаар СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной бүхэсоюзна эмхидхэлэй комитедэй эльгээһэн уран зохёолшодой тусхай бригада (хүтэлбэрилэгшэнь С. Стандэ) манай республикада ерээ һэн. Буряадай уран зохёолшодой нэгэдэхи съезд үнгэргэжэ, уран зохёолшодой холбооние байгуулха зорилготой энэ бригада республикымнай хүдөө нютагуудаар, Хориин, Сэлэнгын, Хяагтын аймагуудаар, Агаар ябажа ерээ һэн.

Би тэрэ үедэ Эрхүүгэй областиин Боохоной педтехникумдэ багшалжа байгааб. Тэндээ уран зохёолой кружогтой һэмди. Бэшэһэн юумэнүүдээ зүбшэн хэлсэхэбди.

Би сэхэ тэндэһээ съезддэ ерээ һэм. Тиихэ үедэ минии ном хэблэлээр гаранхай байгаа. Тэрэм «Хабарай гэрэл» гэжэ нэрэтэй һэн.

Съездын дүүрэжэ байхада, бидэнэр ПВЗ-дэ экскурсяар ошобобди. Тэрэ үеын томо барилгануудай нэгэн — ПВЗ-гэй барилгашадтай уулзажа, ехэ һонин хөөрэлдөө үнгэргөө бэлэйбди.

1935 ондо Түнхэн нютагта хүдэлхөөр ошоо һэм. «Түнхэнэй хабар» гэжэ нэрэтэй уран зохёолой кружок тэндэ эмхидхээ һэмди. Уран зохёолдо дуратай, өөһэдөөшье зохёол бэшээд туршадаг залуушуул энэ кружогтомнай ябадаг бэлэй. С. Дугаров, Ц. Зарбуев, В. Ошоров гэгшэдые элээр һананаб.

Мүнөө тэрэ кружогоймнай ажал хэрэгые «Саяан» газетын редакциин дэргэдэхи уран зохёолой нэгэдэл үргэлжэлүүлнэ.

Данри ХИЛТУХИН, поэт:

— Мүнөөнэй залуушуулда энэ уулзалга һонин байха ёһотой гэжэ һананаб. Юуб гэхэдэ, залуу нүхэдэй зариманиинь Буряадай уран зохёолой хүгжэлтэ, тэрэнэй түүхэ тухай обор мэдэжэ болохо.

Дүшэн жэлэй туршада болоһон хубилалтануудые мүнөө хаража байхадаа, үнэн зүрхэ сэдьхэлһээ баясан омогорхоод, 1932—1934 онуудай үйлэ хэрэгүүд, тэрэ үеын уран зохёол тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

Би 1932 ондо Эрхүү хотын рабфак дүүргээд, Дээдэ-Үдэ (мүнөө Улаан-Үдэ) хото ерэһэн хүм. Үшөө Эрхүү хотодо байхадаа, уран зохёол бэшэжэ эхилһэн байгааб. Эрхүүгэй радиодо хүдэлжэ байхадаа, тэндэхи «Интернациональна клубта» ябадаг бэлэйб. Тиихэдэ уран зохёолшод И. Молчанов, К. Седых гэгшэд энэ клубта баһал ерэдэг һэн. «Интернациональна клуб» соо залуушуулай урда шүлэгүүдээ уншахабди. Залуу поэт А. И. Уланов (мүнөө хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор) шүлэгөө тэндэ уншагша һэн.

1932 ондо Москва хото ошоо һэм. Дээдэ һургуулида орохо һанаатай ябааб. Шүлэгөө бэшэһэн зандаа һэм. Нэгэтэ тэндэ М. Н. Ербановтай уулзашооб. Михей Николаевич намайе ехэ уринаар угтажа, аха нүхэрэй үгэнүүдые хэлэһэн юм.

1934 ондо СССР-эй уран зохёолшодой нэгэдэхи съезд дээрэ байлсааб. Делегат бэшэ һэм. Манай республикаһаа тэндэ ошоһон хүнүүдые Цокто Номтоев мэнэ һаяхан дурбада:

Ородой элитэ уран зохёолшодые, илангаяа Алексей Максимович Горькиие хоёр нюдөөрөө хараха гэжэ ехэтэ хүсэһэн байгааб. Тиигээдшье тэрэ хүсэлни бэелүүлэгдээ һэн. Тэрэ съезд дээрэ байлсажа, Алексей Максимовичай элидхэлые, үгэ хэлэһэн уран зохёолшодые шагнааб. Олон уран зохёолшодтойшье уулзагдаа.

Дагестанай суута поэт Сулейман Стальский гэгшэтэй уулзаһанаа оройдоошье мартахагүйб. Энэ үбгэн поэт съездын президиумдэ һуугаа һэн. Тэндэ һуухадаа, хамар дороо аалиханаар гүбэржэ, юушьеб шэбэнэжэ һуугаа. Тэрэмнай яагааб гэхэдэ, шэнэ шүлэг зохёожо байһан байгаа ха юм. Тиигээд тэрэ шүлэгөө съездын ендэр дээрэһээ ханхинаса уншаа бэлэй. Бэлигтэй тэрэ үбгэниие Алексей Максимович «Хоридохи зуун жэлэй Гомер» гэжэ нэрлэһэн юм.

Цэдэн ГАЛСАНОВ, поэт:

— «Буряад үнэнэй» редакцида мүнөө ерээд һуухадаа, үнгэрһэн дүшэн жэлэй туршада болоһон үйлэ хэрэгүүд, хубилалтануудые һанахада, ехэл һонин байна даа.

Би «Буряад үнэнэй» дэргэдэ хүн болооб гэжэ һанадагби. Энээниием эндэ һууһан нүхэд буруушаахагүй ёһотой. Юуб гэхэдэ 1931 ондо «Бурят-Монголой үнэнэй» хуудаһан дээрэ «Хабар» гэһэн түрүүшымни шүлэг толилогдоо һэн. Тэрэ гэһээр лэ «Буряад үнэн» газетэтэеэ холбоо барисаагаа таһалдуулнагүйб.

Тэрэл жэлдээ — 1931 ондо Дээдэ-Үдэ ерэжэ, типографида хүдэлжэ эхилбэб. Залуушуул ехэ олоороо тэндэ ажалладаг бэлэйбди.

«Бурят-Монголой үнэнэй» редакциин нэгэ таһалга соо уран зохёолшод сугларха. Газарааршье, стол дээгүүршье дабшалжа һуушаһан зохёолшодой хөөрэлдэхые шагнажа, Даша Чернинов бидэ хоёр үүр сайтар һуугша һэмди.

Журналнууд олоор хэблэгдэн гарагша бэлэй. «Тэмсэлэй шэмэг» гэжэ журналые Хоца Намсараев гаргадаг бэлэй. Тэрэ журналай хуудаһанууд дээрэ уран зохёолшодой бүтээлнүүд толилогдодог һэн.

Үглөөгүүр эртэ газетэ худалдадаг киоскын сонходо ута гэгшын ээлжээн болошохо. Энэ юуб гэхэдэ, «Тэмсэлэй шэмэг» гэһэн журнал, «Бурят-Монголой үнэн» газетэ абаха гэһэн хүнүүд суглардаг һэн. «Хэмнай шэнэ юу бэшээб? Хэнэй шэнэ шүлэг, рассказ, толилогдооб?» гэжэ һонирхоошод ехэл олон байдаг бэлэй. Тиихэдэ поэдүүд Д. Мадасон, Д. Хилтухин сууда гараад ябаа.

Уран зохёолшодой нэгэдэхи съезд дээрэ М. Н. Ербановай үгэ хэлэһые ехэл һонирхон шагнаа һэмди. Уһан торгон буряад хэлэн дээрэ үгэ хэлэһэн Михей Николаевич уран зохёолшын үүргэ, уялга тухай ехэл зохидоор хөөрөө һэн.

* * *

Буряадай уран зохёолшодой нэгэдэхи съезддэ хабаадагшадтай уулзалга һонирхолтойгоор үнгэрбэ. «Буряад үнэн» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд уран зохёолшод Ц. Номтоев, Д. Мадасон, Д. Хилтухин, Ц. Галсанов гэгшэдтэ халуун баяр хүргэжэ, зохёохы ажал хүдэлмэридэнь амжалта хүсэбэ.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Ц-Д. ДОНДОКОВА

СЭЛГЕЭ ЯРУУНАМНАЙ, АМАР МЭНДЭ!

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

1.

Яруунa, Яруунa гэлсэнэлтэ
Яһалахан һайхан орон байна даа.
Гушан гурбан гулбай,
Гуран, бодон, баабгай —.
Гуламтань — дайдын дуун лэ,
Гуа байгаалиин дуһал лэ.
Иимэ һайхан дайдаар
Эршэтэйгээр ябагдаа.
Орон нютагайнь ажалшадаар
Ордон соонь уулзагдаа.
Заха хизаараарнь хатарагдаа.
Жаргалай бадарал харагдаа.
Яндалаш тэндэ олоогүйб,
Ялааганаш барижа зобоогүйб.
Шэнэһэнэй оёор бэшэ болоо.
Шэнэхэн ажалынь шэди олоо.
Яруунынхид суутай, хүндэтэй,
Ялбуулна Алтан Одо энгэртээ.
Һайхан ажалша хүнүүдээ
Халуунаар амаршалая: Мэндээ!
Амгалан тайбаниинь ажал,
Абьяасынь — жаргал
Арадаймнай энэ заншал
Алтан нарандал хурсал.
Энэ замаар яруунынхид дабшанхай,
Эбхэрмэ Яруунадаа «үндэр долги»
губшанхай.

Яруунa, сэнхир Яруунa,
Ябталыш даа номин долгнёо.
Яруунынхид хормойгоо шууна,
Ялбуулыт даа ажалша ольһоёо.
Һайхан байнаш даа, Яруунa,
Хамаг дэлхэйш наруули.
Ехэ орондоо түсэбөө
Эдеэтэ һаба түйсэдөө
Дүүргээш, дүүргээш дүүрэнээр,
Дүлэ бадарма бэлигээр.
Ажалайш бэлэг партидаа,
Амжалта, абьяасш арадтаа.

II.

Харгын хоёр далангаар
Дугшуулыш даа, хүлэгни,
Ханинарай шог аялгаар
Дуулыш даа, шүлэгни.
Гунга, Гунга, Гунга —
Гурбан Яруунада шунгаа.
Эгэтэдэ эдеэд заһаа
Эршэдэн нэмээ заляа.
Хонншодоо дуундаа магтаа,
Хотоёош ярахаа мартаа.
Ульдэргэ тээшэ дабшаа,
Үргэн сээжэнь лугшаа.
Басни, шүлэг тандаа
Бадаглахал байха дурандаа.
Дуратайб, дуратайб шамдаа,
Дурам хурса галһаа.
Дуран—шуран суранзан
Дуулаһан һомондол зуралзан,
Дууһаа гэһэм, дууһаагүйл!
Ярууные ото ялалзан,
Ялаб-ялаб анилзан
Сэнхирэй дундуур шэнхинэн,
Сэхэ харасаар шэдэлсэн,
Дуун болоһониинь энэл даа,
Дуунай ... сэдьхэл даа.

III.

Һэдэлнай ехэ — һайн шэнжэтэй,
Хэн нэгэмнай романш бэшэхэ
хэбэртэй.
Цыденжаб холые зорёо,
Шэнэһэн соогуур хатаруулна.
Нарпдхын малшадай хорёо
Түшэн байгаад таталуулна.
Шэбэнээ, Улхасааган басагадай
Шэнхинүүр хоолой долгитоо;
«Амар мэндэ, Сочи», — гээд,
Арсаланычай зүрхэ доһолгоо.
Бээлэг лэ даа бодол авторай,
Бэлэглыт даа, басагад, халуугаа
ажалай.
Сэлгеэ Яруунын эрьедэ дуугай
Сэдьхэлынь шагнаял залуушуулай.
Ехэ Яруунынгаа һалбархын түлөө
Эдир хүнүүд үгэнэ хүсөө.
Басагадай нэрэ олоншье һаа,
Баранайнь хэрэг ганса лэ.
Зүрхэнүүд дүлэтэн шуналаа олоо,
Зүргэнүүд ниилэн харгы болоо...

IV.

Романовкаш гээшэмнай
Оро бодогүй холо даа.
Холошье һаа тэндэмнай
Ойрын нүхэд байнал даа.
Һайхан сайнь халуун даа,
Һайбалан, һайбалан уугдаа,
Һайбар морндынь адуун даа,
Хараад, хараад урмашагдаа.
Буряад хүнэй һүлдэ
Буудал түргэн хүлэг лэ.
Уряа, уггамжын һүүлдэ
Урихан үгэтэй шүлэг лэ.
Хүлэр булад тахатай
Хүлэгэй табараа дуулана гүт?
Шүрэ субад хажатай
Шүлэгэй ханхинаае ууна гүт?
Хоёр поэт Владимирнууд
(Цетонов болон Липатовууд)
Хонгёо хоолойтой — гоёнууд.
Энэ нүхэднай залуу,
Эдир дээрээ нэмэнхэй дуу.
Холын Витимэй хүүхэдүүд
Һонирхоод шүлэгынь хүхюунүүд.
Сэдьхэл соогоо удаахан
Шэбэнээ дуулахал дулаахан...

V.

Эгэтэ, Эгэтэ гэлсэхэдэ,
Эндэ Дондогууд олон.
Арбан гурбан Дондогууд!
Али ялтайб, нүхэдүүд?
Бальжанов лэ Дондогынь
Баран Дондогуудаа угтаба ха.
Яажа хээжэ үнгэрһынь
Ядагархан мүшэд гэршэдынь.
Нютагай басаган Дондогоймнай
Нютагайхндтаа шүлэгөө бэлэглээ.
Эгээлэй буряад эхэдээ
Эрхим үгэнүүдээ хэлээ.
Эжыдэ магтаал дэлисэтэй.
Элиһэн жэгүүртэдэл дэлисэтэй.
Элиш даа, эли Эгэтээрээ.
Эжынэртэм мэндыем хэлээрэй.
Ханхинама дуун хаанашье
Ханн нүхэдөө олодог лэ.
Алаг зүрхэдтэ зугаашье
Африка ошожо болодог лэ.

VI.

Үнинэй хүлеэһэн Ульдэргэмнай
Үндэрэй саанаһаа жэрылдээ.
Эндэл поэзи — зулаяа
Эбхэрмэ дүлөөр бадаргаяа.
Энэ нютагнай угтай,
Элдэб хуушанай түүхэтэй.
Түүхэ дээрэнь түүхэ
Түлигдэг лэ даа мүнхэ.
Солотой хүнүүд болон
Согтой ажалшад олон.
Һургуулишье эмхитэй даа,
Һурагшадшье эдитэй даа.
Жимбуева Даримын
Жимбүүр хоолой үшөөл дуулаһайб.
Басагаяа харалсыт даа — гэжэ
Багшанар, таанадта захиһайб.
Холын Яруунa хизаараар
Хонгёогоор ябаһамнай энэл даа.
Хори алгад Хахираар
Хотоёо ерэһэмнай үнэн лэ даа.
Ульдэргэ һайхан нютагтань
Үнэн нүхэрөө орхилойлди.
Улаан-Үдэ ерэхые
Удаан булта уришлайлди.
Аха Цоктомнай залуу,
Алхасарш адлихан хатуу.
Арадайнгаа дунда хүндэтэй,
Аялга дуундаа шүдэтэй.
Иимэл нэгэ хүн
Энеэхэжэ байхал даа.
Эльгэ зүрхэнинь гүн
Энхэржэ, нүхэрлэжэш шадахал даа.
Иимэл нэгэ хүндэ
Эндэһээ, Улаан-Үдэһөө мэндэ!
Хамта эбхэһэн замаа
Һанан байна хат, Эрдынеичнай.
Харин бидэ — нүхэдтнай
Халуунаар амаршалнабди танаа.

* * *

Яһалахан зали үгэһэн
Яруунынхиднай, баяртай!
Ямбалан, хүндэлэн үлэһэн
Яшагүй нүхэднай, баяртай!

АМАРАЛТЫН ҮДЭР.

В. ВОЛОГОДСКИИН фото.

ҺУРАГШАДАЙ ТУРШАЛГАҺАА

ТҮРЭҺЭН ҮДЭРНИ

Январь һара бэшэ, харин февраль һара һэн.
Янгинама хүйтэн үбэлэй сагаан һарын үдэр
Захаамин һайхан нютагай шэнэ һаруул больницада
Заахан нарай басаган дэлхэйдэ түрэһэн гэхэ.
Тэрэ гэһэнһээ хойшо саг жэлнүүд үнгэрөө.
Түрүүшын богоһо алхан, нэгэдэхи класста орооб.
«А» үзэгтэй танилсуулжа, багшамни ном заагаа.
Ашата багшынгаа һургаалаар бэшэдэг, уншадаг
болооб.
Балшар бага наһандаа жаргал, гуниг үзөөб,
Бали бэлшэр таладаа наадан, хүхин ябааб,
Түрэл тоонто Хужарайнгаа аршаан, булагһаа хүртөөб,
Танил хүбшэ тайгынгаа алирһа, жэмэс амталааб,
Залинта эдир наһандааб — арбан долоогоо
гүйсэбэб,
Залуу наһанайнгаа охиндо зондоо туһатай ябаһайб.
Үетэн олон нүхэдтөө, түрэһэн эхэдээ баяртайб.
Үнэн замайнгаа харгыда урагшаа зорин гэшхэлнэм.

Марина БАДМАЕВА,
Захаамин аймагай Дүтэлүүрэй
дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша.

ФУТБОЛ

ЮҺЭДЭХИ НААДАНАЙ УДАА

«А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө ээлжээгэ — юһэдэхи наадан июниин 11-дэ үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр 14 командын футболистнууд наадаһан байна. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ошоһон нэгэ командынь футболистнууд шүүһэн, нэгэ командынхид тэнсэһэн байба. Шүүһэн командань гэхэдэ, Барнаулай «Динамо» команда болоно. Эдэнэр мүнөө үнгэргөөд ябаһан юһэн уулзалгын удаа нэгэшье командада шүүгдээгүй, табан командые шүүһэн, дүрбэнтэйнь тэнсэһэн байна. «Динамо» командын футболистнууд энэ үдэр Омскын «Иртыш» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдые 0:1 тоотойгоор шүүжэ, мүрысөөнэй таблицада байдалаа улам һайжаруулба. Нүгөөдэнь — Благовещенскын «Амур» команда Шэтын футболистнуудта айлшалһан. Тиин эдэнэрэй уулзалга 1:1 тоотойгоор дүүрэжэ, хоёр командын футболистнууд нэжээд очко нэмэжэ, нэгэ-нэгэ һуурн урагшаа дабшаба ха юм. Айлшаар ошоһон бусад командануудай футболистнууд талмайн эзэдтэ шүүгдэхэ баатай болоо.

Хэдэн наада өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн Курганай «Зауралец» командын футболистнууд айлшаар ерэһэн футболистнуудаа шүүгээд табихадаа, олон очко суглуулжа эхилхэдээ, урагшаа дабшаба. Мүнөө эдэнэр Прокопьевскын «Шахтёрые» 3:0 тоотойгоор шүүхэдээ, аяар табан һуури урагшаа дабшажа. «Сэлэнгэ» командымнай урдань оробо. Энэ нааданда «Сэлэнгэ» Эрхүүгэй «Авиаторта» 1:0 тоотойгоор шүүгдээ һааб даа.

Мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Новосибирскын «Чкаловец» команда айлшаар ерэһэн Красноярскын футболистнуудые 2:0 тоотойгоор шүүхэдээ, бусад командануудһаа түрүүлһээр түрүүлжэ эхилбэ. Владивостогой «Луч» команда Тюмениин «Нефтяникые» 2:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Тиигэжэ эдэнэр табан һуури урагшаа дабшаба. Мүнөө Хабаровскын СКА Челябинскын «Локомотив» командые 2:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

Манай «Сэлэнгэ» команда ээлжээтэ уулзалгаа өөрынгөө стадион дээрэ мүнөөдэр — июниин 15-да Шэтын «Локомотив» командатай үнгэргэхэйнь.

Команданууд	Наада	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бумбэгэ	Очко
«Чкаловец» Н-Сиб.	9	7	1	1	15: 5	15
«Динамо» Барнаул	9	5	4	0	13: 5	15
«Иртыш» Омск	9	4	3	2	13:12	11
«Торпедо» Томск	8	5	1	2	9: 8	11
«Зауралец» Курган	9	4	2	3	10: 8	10
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	8	3	3	2	8: 6	9
«Амур» Благовещенск	8	3	3	2	10: 8	9
СКА Хабаровск	7	4	1	2	12:10	9
«Луч» Владивосток	8	3	2	3	11:10	8
«Авиатор» Эрхүү	8	3	2	3	12:15	8
«Вулкан» П-Камчат.	7	3	1	3	6: 6	7
«Локомотив» Шэтэ	8	2	3	3	7: 7	7
«Шахтёр» Прок.	9	2	3	4	8:10	7
«Автомобиль» Красн.	7	2	2	3	5: 7	6
«Нефтяник» Тюмень	9	2	1	6	8:16	5
«Уралец» Н.-Тагил	8	1	2	5	7:11	4
«Сахалин» Ю-Сах.	7	1	2	4	7:11	4
«Локомотив» Челяб.	9	1	2	6	7:15	4

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Һунгагшадай Л. И. Брежневтэй уулзалга. Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ (эхин).

Хоёрдохи хуудаһанда. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын түгэсхэл.

Гурбадахи хуудаһанда. «Халаан тухайгаа бодомжолхо» — Б. Аюровай статья. Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министр Л. Мадыевагай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРАН

СУББОТО, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 13.40 — «Үглөөдэр — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр». СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр академик Б. В. Петровский дамжуулгада хабаадалсана. 14.10 — «Совет ороной үхибүүд». «3-дахи «В» класста зохёол бэшэлгэ» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 14.50 — «Ан амитадай аймаг» (үнгэтэ). 15.50 — В. А. Моцарт. Оркестртэй наадаха фортепианын рондо. 15.55 — «Циркын арене дээрэ». 16.45 — «Причал» — телевизионно уран һайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (1-дэхи сери, үнгэтэ). 18.00 «Время». СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Л. И. Брежневэй Москва хотын Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадтай уулзалгаһаа репортаж (үнгэтэ). 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — «Танай гуйлтаар». Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар зохёогдоһон концерт. 20.10 — Спортын һонин (үнгэтэ). 20.40 — «Кинопанорама». 22.10 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын V конкурс дээрэ. 23.00 — Футболоор Советскэ Союзай кубогай түлөө мүрысөөн. «Динамо» (Тб.) — «Динамо (М). Тбилисиһээ дамжуулга хэгдэхэ. 00.45 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Первый троллейбус» — уран һайханай фильм. 21.00 — «Нэгэдэл» — документальна фильм. 22.00 — Амаралтын концерт.

САГАН УЛАРИЛ

Республикадамнай мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха. Хойто, Байгал шадарай аймагуудаар багаханаар бороо орохо. Баруун тээһээ секундын 10—15 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 24—29 градус дулаан болохо. Хойто аймагуудаар 18—23, Байгал шадар 13—18, Улаан-Үдэдэ һуниндөө 11—13, үдэртөө 26—28 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной июниин 15. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03457. Заказ № 00444